

SAN JUAN

Guënamë toya ëñaguë ba'ise'e

La revelación de Jesucristo

1 ¹Riusubi yurera ba'ija'yete yë'ë bainreba concuani masi güeseza caguë, Jesuscristoni masi güeseni jo'cabi, baguë bainreba concuani masi güeseyete. Baguë guënamë re'oto yo'o con hua'guëre choini, yë'ë bainguë Juan hue'eguëni ëñojaijë'ën caguë, baguëte yë'ëna raoni, yë'ëni Espíritu toya ëñobi. ²Ëñoguëna, si'aye ëñahuë yë'ë. Riusu cocarebare achaguë, Jesuscristobi te'e ruiñe quëani achoguëna, Jesucristo ba'iyete ëñasi'quëbi yurera mësacuani quëareba quëani achoyë yë'ë. ³Ja'nca quëani achoguëna, Riusu cocareba yure ba'ija'yete quëani jo'case'e sëani, si'a bain ëñani achocuabi recoyo bojoreba bojojën ba'ija'bë. Si'a bain achacua'ga recoyo ai bojoreba bojojën ba'ija'bë. Si'a bain ba cocarebare güina'ru achani yo'ojën ba'icua'ga recoyo ai bojoreba bojojën ba'ija'bë. Ba coca ba'ija'ye yureca te'e jëana ti'anja'ñeta'an rëinji.

Juan escribe a las siete iglesias

⁴Yë'ë, Juan hue'eguëbi yua Riusu bain jubëan te'e ëntë sara samubëan Asia yijare ba'ijëna, utire toyani mësacuana saoyë. Riusu bayete mësacuana ai ba'ie ai insireba insija'guë cayë. Mësacua recoñoa ai bojo huanoñe ba'icua're mësacua're re'huaja'guë cayë. Ja'an Riusu yua ru'rureba ba'isirënbi si'arën baji'i. Yureña si'arën ba'iji. Gare carajeiye beoye ba'iguëbi yurera maini ëñoguë rajji. Riusu Espíritu sanhuë baguë jëja guëna seihuë tël'jeiye nëcacua, bacua'ga mësacuani güina'ru recoyona bojocua're re'huaja'bë. ⁵Jesucristo'ga mësacuani güina'ru recoñoa bojocua're re'huaja'guë. Baguë yua Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiguëbi maini gare coqueye beoye te'e ruiñe quëani achoji. Baguëbi junni tonsi'quëbi quë'rë ta'yejeiyereba go'ya rajji'i. Si'a ën yija bain ta'yejeiye ëjacuani guanseguëna, bacuabi Ja'ë cani yo'ojën ba'iyë. Ja'an

Cristobi yua maini ai yëguë ba'iguë, mai ro'ire junni tonguë, mai gu'a juchana zemosi'cuare etobi. ⁶Ja'anguëbi baguë yo'je ëjacua, baguë pairi sanhuë, ja'ancuani maire re'huani maire jo'cabi, baguë Taita Riusu yo'o conjën ba'icuaire. Ja'nca maire re'huani jo'caguëna, baguëni caraye beoye bojojën, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete si'a bainni caraye beoye masi güeseñu cayë. Ja'nca yo'ojën bañuni.

⁷Ja'anguëbi yureca pico re'otobi gaje meguëna, si'a bainbi baguëni ëñajën ba'ija'cua'ë.

Baguëni hui pereñabi totasi'cuabi baguë gaje meñete ëñaja'cua'ë. Si'a re'oto bain jubëanbi baguëni ëñajën, baguëni ai quëquëjën, ai sa'ntijën oija'cua'ë.

Aito. Ja'nca ba'ija'guë'bi.

⁸Ja'nca raija'guëbi ba'iji mai Ëjaguë Riusu. Quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë sëani, carajeiye beoye ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi ñaca quëabi: “Ru'rureba ba'isirënbi si'arën ba'iguë'ë yë'ë. Yureña ba'irënbi si'arën ba'iguë'ë yë'ë. Gare carajeiye beoye ba'iguë'ë yë'ë” cabi mai Ëjaguë.

Una vision del Cristo glorioso

⁹Yë'ë, Juan hue'eguëbi yua mësacuaire te'e bainguë'ë. Je'o bacuabi mësacuani ai gu'aye huaijënna, yë'l'ga mësacua naconi ai yo'oguë ba'iyë. Maibi ai yo'ojën, Riusu ba'iyë ëñoja'rënre ëjojën, Jesucristoni senjoñe beoye si'a recoyo ro'tajën bañuni cayë. Yë'ëbi yua Riusu cocareba Jesucristo masi güesese'ere quëani achoguëna, yequëcuabi yë'ëni preso zeanni, Patmos casi jubona jo'cahuë. ¹⁰Jo'carena, ja'nrebi, mai Ëjaguë ta'yejeiye ba'i umuguse ba'iguëna, Riusu Espíritu naconi recoyo te'e baë'lë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, yë'ë yo'je ca'ncobi ai jëja coca cani achose'e bajili. Coneta juisse'e'ru achoguë, ¹¹yë'ëni cabi:

—Yë'ë yua gare carajeiye beoye ba'iguë'l'ë yë'ë. Më'lë yure ëñaja'ñete utina toyani, ba yë'lë bain jubëan te'e ëntë sara samubëanna saojël'ën. Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea, ja'anruan ba'i jubëan Asia yijare ba'ijënna, toyani saojël'ën, cani achobi.

¹²Cani achoguëna, ¿Nebi caguë'ne? cahuë yë'ë. Cani, yua bonëni ëñato, majahuë se'nquehuëan, zoa curi majahuëan te'e ëntë sara samuhuëan naconi bajili. ¹³Majahuë se'nquehuëan ba'iruna ëñato, Jesucristo, Bainguë'ru Raosi'quëreba, ja'anguëbi nëcabi. Baguë ju'i can yua zoa corohuë ju'ise'e, baguë guëon na'mi tëca ti'anbi. Zoa curi tëinme yua baguë coribate tëansi'quë bajili. ¹⁴Baguë rañare cato, yua oveja raña'ru ai pojeiyereba bajili, po gao mareba baye'ru. Baguë ñaco yua toa ma'ñoñe'ru re'huasi'quë bajili. ¹⁵Baguë guëoña'ga yua bronce guëna toana boni jue'nejeiñe'ru go'sije guëoñareba re'huasi'quë bajili. Baguë coca caguë, yua ai sao ziyara achoye'ru achobi. ¹⁶Baguë jëja ëntë sarana

ëñato, ma'chocoan te'e ëntë sara samucoanre ze'enguë baji'i. Guerra hua hua'ti si'a ca'ncoña re'oye guë'tosi hua'ti yua baguë yi'obobi huiguë raobi. Baguë ziare ëñato, ënsëguë jëja miañe'ru ma'ñoguë baji'i.

¹⁷Ja'nca ba'iguëna, baguëni ëñahuë yë'ë. Ëñani, yua baguë guëon na'mina tanni, ju'insi'quë'ru uën'ë yë'ë. Uinguëna, baguë jëja ëntë sarare yë'ëna pa'roni, yë'ëni cabi:

—Huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Ru'rureba ba'isirëmbi si'arën ba'iguë'ë yë'ë. Carajeiye beoye ba'iguë'ë yë'ë. ¹⁸Huajëreba huajëguë'ë yë'ë. Junni tonsi'quëta'an, go'ya rani, gare se'e junni toñe beoye ba'iguë'ë yë'ë. Zupai huati, bainre huani baguë toabona senjoñe poreye'ru, quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë ba'iguë'ë yë'ë. ¹⁹Ja'nca ba'iguëbi yureca më'ëni guënamë toyare ëñoñë yë'ë. Yure ba'iyë, jë'te ba'ija'ye, ja'anre ëñoguëna, më'ë ëñañe'ru güina'ru utina toyani jo'cajë'ën. ²⁰Yureca ma'chocoan te'e ëntë sara samucoan yë'ë jëja ëntë sarana zeanse'ere ëñahuë më'ë. Majahuë se'nquehuë zoa curi majahuëan te'e ëntë sara samuhuëan naconi ba'ise'ere'ga ëñahuë më'ë. Ëñaguëna, ja'an ba'iyete bain huesë ëaye ëñato'ga, më'ëni quëani masi güeseyë yë'ë. Ba ma'chocoan te'e ëntë sara samucoan yua yë'ë bain jubëan te'e ëntë sara samubëan, bacua jubëanni yë'ë coca quëaja'cua'ru ba'iyë. Ba'ijëna, majahuë se'nquehuëan te'e ëntë sara samuhuëan yua yë'ë bain jubëan te'e ëntë sara samubëan'ru ba'iyë.

Mensajes a las siete iglesias: El mensaje a Efeso

2 ¹Ja'nca ba'ijëna, ru'ru ën cocare toyani Efeso jubëre quëaja'guëna saojë'ën: “Yë'ë yua ba ma'chocoan te'e ëntë sara samucoanre yë'ë jëja ëntë sarare bayë. Ba majahuë se'nquehuë, zoa curi majahuëan te'e ëntë sara samuhuëan, ja'an naconi ba'iguë ganiñë yë'ë. Ja'nca ba'iguë sëani, më'ëni coca yihuoza caguë raë'ë yë'ë. ²Më'ë yo'o yo'oye, më'ë jo'caye beoye jëja recoyo baye, ja'anre ëñani, si'aye masiyë yë'ë. Gu'a bainre ai gu'a güeguë ba'iyë më'ë. Yequëcua, Riusu raosi'cua'ë yëquëna, coquejën casi'cua, ja'ancuabi mësacua jobona ti'anjëna, bacua coquejën ba'ise'ere masini, bacuare saoni senjohuë mësacua. ³Mësacua yua yë'ë ta'yejeiye ba'iyete ro'tajën, gare jo'caye beoye jëja recoyo bacuabi yë'ë yo'o cuencuese'ere guajaye beoye yo'ojën ba'iyë mësacua. Ja'anre masiyë yë'ë. ⁴Ën coca se'gare mësacuani gu'aye cayë yë'ë: Mësacuabi ru'rureba yë'ëni ai yëjën ba'ë. Ba'icuata'an, yurera yë'ëni ta'yejeiye yëma'inë mësacua. ⁵Ja'an juchana to'insi'cua'ë mësacua. Ja'anre ro'tani, mësacua gu'a juchare senjoni, mësacua ru'rureba yo'o yo'ose'le'ru se'e güina'ru yo'o yo'ojën ba'ijë'ën. Mësacua gu'a juchare jo'cani, mame recoyo re'huajë'ën. Mësacua re'huama'itoca, mësacua majahuë se'nquehuëte quëñoni senjoñë yë'ë. Yë'ë bain ba'iyë mësacuare quëñoñë yë'ë. ⁶Yeque cocare mësacuani bojoguë cayë yë'ë: Mësacuabi ba Nicolaíta bain yo'o

yua gu'a yo'ol'ë cajën, mäsacua güeyë. Yë'lë güeyë'ru güina'ru güeyë mäsacua. ⁷Riusu Espiritubi guansequëna, ën cocare yua baguë bain jubëanna saoyë yë'lë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica, achani te'le ruiñe ye'yejël'ën. Yequëcuabi je'lo bajëna, quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja bajël'ën. Ja'nca batoca, bain huajë sunquiñë, Riusu jo'ya re'ohuë ba'iguëna, ba uncuere tëani uncue güeseyë yë'lë." Ja'an cocare Efeso jubë quëaja'guëna toyani saojël'ën.

El mensaje a Esmirna

⁸Yureca, yeque cocare toyani, Esmirna bain jubëre quëaja'guëna saojël'ën: "Yë'lëbi ru'ru ba'isirënbi si'arën ba'iguë'lë. Carajeiye beoye ba'iguë'lë yë'lë. Junni tonsi'quëbi go'ya raë'lë yë'lë. Ja'nca ba'iguëbi mäsacuani coca yihuoza caguë raë'lë yë'lë. ⁹Mäsacua yo'o yo'oye si'aye masiyë yë'lë. Yequëcuabi ai je'lo bajëna, më'lëbi ai ja'siye ai yo'oguë, bonse carajeiguë, ja'an ba'iyete masiyë yë'lë. Bonse carajeito'ga, Riusubi baguë bayete mäsacuana ai ba'iyë ai insireba insiguë ba'iji. Yequëcua judío bain cacuabi mäsacuani ai gu'aye cajëna, yë'lëbi masiyë. Judío bain beoyë bacua. Ro zupai huati concua se'ga ba'iyë. ¹⁰Mäsacua ai yo'oja'yete ro'tani, huaji yëye beoye ba'ijël'ën. Yureca, zupai huatibi mäsacua jubë ba'icua yequëcuare zeanni, ya'o huë'ena guao güeseyë ro'taji. Ja'nca guao güeseguëna, mäsacuabi ai ja'siye ai yo'oye ye'yeyë. Si'a sara ba'i umuguseñabi ai yo'oyë mäsacua. Ja'nca ba'iguëna, mäsacua junni toncuata'an yë'lëni si'a recoyo ro'tajën, yë'lëre gare senjoñe beoye ba'ijël'ën. Ja'nca si'a recoyo ro'tatoca, yë'lë naconi huajëreba huajë güeseyë yë'lë. ¹¹Riusu Espiritubi congüëna, ën cocare yua baguë bain jubëanna quëani saoyë yë'lë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica, achani te'le ruiñe ye'yejël'ën. Yequëcuabi je'lo bajëna, quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja bajël'ën. Ja'nca batoca, mäsacua toa zitarana huesëye beoyë ba'iyë." Ja'an cocare Esmirna bain jubëre quëaja'guëna toyani saojël'ën.

El mensaje a Pérgamo

¹²Ja'nrëbi, yeque cocare toyani, Pérgamo bain jubëre quëaja'guëna saojël'ën: "Yë'lëbi yua guerra hua hua'ti si'a ca'ncoña re'oye guë'tosi hua'tire bayë. Ja'nca baguëbi mäsacuani coca yihuoza caguë raë'lë yë'lë. ¹³Mäsacua yo'o yo'oye si'aye masiyë yë'lë. Mäsacua ba'i jobo yua zupai huati guansequë ba'i jobo ba'iguëna, yë'lëbi masiyë. Ja'nca ba'iguëta'an, më'lëbi yë'lë ta'yejeiye ba'iyete te'le ruiñe ro'taguë, yë'lëni si'a recoyo ro'taye gare jo'caye beoye ba'iyë. Zupai huatibi mäsacua jobore ba'iguëna, yë'lë bainguë Antipas hue'eguëbi yë'lëni si'a recoyo ro'taguë, yë'lë yo'ore congüë ba'iguëni, ja'an ro'ire huani senjohuë. Ja'nca ba'iyeta'an, mäsacua huaji yëye beoye yë'lëni si'a recoyo ro'taye

jo'camaë'ë. 14 Jo'cama'licuata'an, ën cocare mësacuanì gu'aye cayë yë'ë: Pérgamo ba'i jubë ba'licua yequëcuabi ira bainguë ba'isì'quë Balaam ye'yose'è'ru ye'yojën ba'iyë. Balaam yua Balacni gu'aye yihuoguë ba'nji. Israel bainni gu'aye yo'o güesejë'ën caguë ba'nji. Imageña te'ntoni nëcose'e ja'an ro'ire jo'yare huani ain güesejë'ën. Yeco naconi yahue bani, gu'aye yo'o güesejë'ën caguë ba'nji Balaam. 15 Yequëcua'ga Nicolaíta bain ye'yoye'ru ye'yojën ba'iyë. Ja'an ye'yoyete ai güeyë yë'ë. 16 Ja'nca ye'yojën ba'ijënna, mësacua gu'a juchare jo'cani senjojë'ën. Mame ye'yoye re'oye ye'yojë'ën. Ja'nca yo'oma'itoca, mësacua ba'i jobona yuara sani, yë'ë guerra hua hua'ti yë'ë yì'obore ba'i hua'ti, ja'anbi bacuani ai jëja huaiyë yë'ë. 17 Riusu Espiritubi congüëna, ën cocare baguë bain jubëanna quëani saoyë yë'ë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica achani, te'e ruiñe ye'yejë'ën. Yequëcuabi je'o bajënna, quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja bajë'ën. Ja'nca batoca, Riusu maná aon baguë ba'i jobo yahue baye, ja'an aonre bacuani aonë yë'ë. Ja'nrebi, ga bainguë mame mami hue'yose'ere pojeibë gatabëna toyani, baguëna insiyë yë'ë. Insignüëna, ba coguë se'gabi ba mamire masiye poreji. Yequëcuaca masiye porema'inë." Ja'an cocare Pérgamo bain jubëre quëaja'guëna toyani saojë'ën.

El mensaje a Tiatira

18 Ja'nrebi, yeque cocare toyani, Tiatira bain jubëre quëaja'guëna toyani saojë'ën: "Yë'ë yua Riusu Zin ba'iguë, yë'ë ñaco yua toa ma'ñoñe'ru re'huasi'quë ba'iguëbi, yë'ë guëña yua bronce guëna jue'nejeiñe'ru go'sijeì guëña'reba re'huasi'quë ba'iguë, ja'an ba'iguëbi mësacuanì coca yihuoza caguë raë'ë yë'ë. 19 Mësacua yo'o yo'oye si'aye masiyë yë'ë. Mësacuabi si'acuani ai yëjën ba'iyë. Yë'ëni si'a recoyo ai re'oye ro'tayë. Yë'ëni ai re'oye yo'o coñë. Jëja recoyo bacuabi yë'ëre jo'cani senjoñe beoye ba'iyë. Mësacua ru'rureba yo'ojën ba'ise'è'ru yureña yë'ëni quë'rë ta'yejeiye yo'o conjën ba'iyë mësacua. 20 Ja'nca ba'licuata'an, ën cocare mësacuanì gu'aye cayë yë'ë. Ba gu'a romigo Jezabel hue'egobi mësacua jobo ba'igona, mësacuabi etoni saoma'inë. Bagobi yë'ë bainna sani, Riusu cocare quëago raisi'col'ë yë'ë cago, yë'ë bainni ai coquego ye'yogo ba'igo: Yeco naconi yahue bani a'ta yo'ojën ba'ijë'ën cago. Imageña te'ntoni nëcose'e ja'an ro'ire hua'ì huani ainjë'ën cago. 21 Ja'nca cagona, bago gu'a jucha senjoñete ëjohuë yë'ë. E'joguëna, bago a'ta yo'oye jo'caye gare güego. 22 Ja'nca güegona, yë'ëbi bagoni ai jëja raure jo'cayë. Yequëcuabi bagoni yahue bajën, bago naconi a'ta yo'ojënna, bacuani ai ba'iyë ai jëja huani, ai ja'siye ai yo'o hua'nare jo'cayë yë'ë, bacua gu'a juchare senjoma'itoca. 23 Bago mamacuare'ga ai jëja huani senjoñë yë'ë. Ja'nca yo'oguëna, yë'ë bain jubëan ba'licuabi yë'ë ba'iyete ëñani masiye poreyë. Bain masiye, bain recoyo ro'taye, ja'anre te'e ruiñe masiyë

yè'è. Ja'nca masiguèbi ga bainguè yo'oguè ba'iyete cuencueni, baguè si'nseyete huo'hueni insiyè yè'è. ²⁴Yequècuaca Tiatira bain jubè ba'icuari ja'an baingo ye'yoyete achama'ijèn, zupai huati recoyo ro'taye'ru ro'tama'iñè mèsacua. Ja'nca ro'tama'ijènna, mèsacuanì se'e yeque yo'o yo'oye senma'iñè yè'è. ²⁵Yè'è èñojai umuguse ti'añe tèca, mèsacua yure yo'o yo'oyete gare jo'caye beoye yo'ojèn ba'ijè'èn. ²⁶Yequècuabi je'lo bajènna, recoyo què'rè ta'yejeiye jèja bajè'èn. Ja'nca batoca, yè'è yo'lo cuencuese'ere gare jo'caye beoye yo'ojèn ba'itoca, si'a re'oto bain èjacuani mèsacuare re'huayè yè'è. ²⁷Re'huaguèna, mèsacuabi guènañobi huaiye'ru, ba re'oto bainni ai jèja si'nsejèn guanseyèn ba'iyè. Sotoroan hua'huaye'ru bacuani ai jèja huaijèn guanseyè. Yè'è Taitabi yè'ère Èjaguère re'huaguèna, yè'è'ga güina'ru yè'è bain concuare yè'è èjacuare re'huaye poreyè. ²⁸Yè'è go'sijeie'ru güina'ru go'sijeijèn ba'ija'cua'è. Ba zijeirèn ma'choco miañe'ru què'rè go'sijeijèn ba'ija'cua'è. ²⁹Riusu Espiritubi congüèna, èn cocare baguè bain jubè'anna què'ani saoyè. Ja'nca saoguèna, si'a bainbi ganjo banica achani, te'e ruiñe ye'yèjè'èn cayè." Ja'an cocare Tiatira bain jubère quèaja'guèna toyani saojè'èn.

El mensaje a Sardis

3 ¹Ja'n'rèbi, yeque cocare toyani, Sardis bain jubère quèaja'guèna saojè'èn: "Riusu Espiritu sanhuè, te'e èntè sara samucua, ba te'e èntè sara samu ma'chocoan, ja'anre baguèbi yè'è cocare mèsacuanì què'ani achoyè yè'è. Mèsacua yo'o yo'oye si'aye masiyè yè'è. Yequècuabi mèsacua jubè yua huajèjèn ba'i jubè ba'iyè ro'tacuata'an, recoyo ju'insì'cua'ru se'ga ba'iyè mèsacua. ²Ja'nca sèani, sèta rani huajè hua'na ruinjè'èn. Jèja recoyo re'huani, recoyo ju'inse'e'ru ba'iyete mame re'huani, huajè hua'na ruinjè'èn. Yequècuabi, Mèsacua yua ai re'oye yo'o yo'ojèn ba'iyè ro'tacuata'an, yè'è Taita Riusuca ja'an ro'tama'iji. Mèsacua ja'an yo'ojèn ba'iyete èñani masiyè yè'è. ³Ja'nca ba'iguèna, mèsacua yua ru'rureba coca achani recoyo ro'tajèn ba'ise'ere ro'tajè'èn. Ja'an cocare jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajèn ba'ijè'èn. Mèsacua gu'a jucha yo'ose'ere jo'cani, mame recoyo re'huani ba'ijè'èn. Mèsacua gu'a juchare senjoma'itoca, mame sètama'itoca, jian hua'guè ñami jianguè raiye'ru mèsacuare te'e jèana si'nseguè raiyè yè'è, mèsacua yua yè'è si'nseguè rajja'rèn huesècua sèani. ⁴Ja'nca ba'iyeta'an, mèsacua bain jubè Sardis huè'e jobo ba'icua, yequècuabi jucha beocua ba'iyè. Bacua caña yua si'si beoye ba'iguèna, bacua yua yè'è naconi pojei canre ju'ijèn ganija'cua'è. Ja'ancuanì te'e ruiñe èñaguè bojoyè yè'è. ⁵Yequècuabi je'lo èñajènna, recoyo què'rè ta'yejeiye jèja bajè'èn. Ja'nca batoca, mèsacua ja'ansi'cua ja'nca'ru pojei canre ju'ijèn ba'ija'cua'è. Mèsacua mami yua Riusu uti pèbèna toyani jo'case'e ba'iguèna, gare tènoñe beoye ba'iyè, mèsacuabi si'arèn

ba'ija'cua sèani. Taita Riusu, baguè guënamè re'oto yo'o con jubè, bacuabi achajëna, mësacua mamire ëñoni, Ai re'o bain'è quëani achoja'guè'è yè'è. ⁶Riusu Espíritubi conguëna, ën cocare baguè bain jubëna quëani saoyè yè'è. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica achani ye'yejè'ën." Ja'an cocare Sardis bain jubère quëaja'guëna toyani saojè'ën.

El mensaje a Filadelfia

⁷Ja'n'rèbi, yeque cocare toyani, Filadelfia bain jubère quëaja'guëna saojè'ën: "Yè'è yua jucha beoguè, ba què'rè te'e ruin recoyo baguè, ja'anguè'bi ba'iyè yè'è. Ira Taita David ba'isi'què'ru què'rè ta'yejeiye Èjaguè ba'iyè yè'è. Baguè huè'e jobo anto sa'roñate ancotoca, yequëcuabi ta'piye porema'inë. Yè'èbi ta'pitoca, yequëcuabi ancoye porema'inë. Ja'nca ba'iguèbi mësacuanì coca yihuoza caguè raè'è yè'è. ⁸Mësacua yo'o yo'oye si'aye masiyè yè'è. Ja'nca masiguèbi yureca anto sa'rote mësacuana ancoguëna, yequëcuabi ta'piye porema'inë. Mësacua yua jëja yo'o yo'oye poremajën, yè'è ta'yejeiye ba'iyete gu'a güeye caye beoye baè'è. Yè'è cocarebare achani recoñoa re'huaye, ja'anre yo'ojën baè'è mësacua. ⁹Ja'nca sèani, mësacuanì coca quëayè yè'è. Zupai huati concua, Judío bain ba'iyè ro coquejën cacua, ja'ancuanì mësacua guëon na'mina gugurini rëan güeseyè yè'è. Yè'èbi mësacuanì ai yèreba yèguè ba'iguëna, ja'anre bacuanì ëñoguè ye'lyoyè yè'è. ¹⁰Mësacuabi yè'è cocarebare achani, mësacua recoñoa re'huani jo'caye beoye yo'ojën baè'è. Ja'nca yo'ojën ba'icuaire sèani, si'a bain ai ja'siye ai yo'oja'ye'ru mësacuanì ai yo'o güesema'inë yè'è. Bacua recoyo ro'tayete masiza caguè, si'a ën yija bainni ai yo'o güeseyè yè'è. ¹¹Yurera ëñoguè raija'guè'è yè'è. Yequëcuabi mësacua premio coja'yete tëani bama'inë cajën, yè'è cocareba ye'yesere si'a jëja recoñoa re'huajën, ja'anre gare bajën ba'ijè'ën. ¹²Yequëcuabi ai je'o ëñajëna, recoyo què'rè ta'yejeiye jëja bajè'ën. Jëja batoca, yè'è ëja bainre mësacuare re'huani, yè'è Riusu ba'ì jobona bayè yè'è. Riusu huè'e tubëan nëcose'e'ru mësacuabi ba'ijën, gare ñu'ñujeiñe beoye ba'iyè. Ja'nca ba'ijëna, yè'è Taita Riusu mamire mësacuana toyani sè'queyè. Baguè huè'e jobo, mame re'huasi jobo Jerusalén hue'eguè, guënamè re'otobi gaje raija'guè, ja'an mamire mësacuana toyani sè'queyè. Yè'è mami yua mame hue'aja'ye ja'anre'ga mësacuana toyani sè'queyè. ¹³Riusu Espíritubi conguëna, ën cocare baguè bain jubëanna quëani saoyè yè'è. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica achani ye'yejè'ën." Ja'an cocare Filadelfia bain jubère quëaja'guëna toyani saojè'ën.

El mensaje a Laodicea

¹⁴Ja'n'rèbi, yeque cocare toyani, Laodicea bain jubère quëaja'guëna saojè'ën: "Yè'è yua Riusu ba'iyete ëñani masiguërebabi bainni te'e

ruiñe jo'caye beoye quëani achoguë ba'iyë. Ru'ru ba'isirën Riusu naconi te'le ba'iguë, si'a re'otore re'huaní jo'caye conhuë yë'ë. ¹⁵Mësacua yo'lo yo'oye si'aye masiyë yë'ë. Sësë re'co ba'iyë'ru ba'ima'iñë mësacua. Ja'su re'co ba'iyë'ru ba'ima'iñë mësacua. iSësë re'co o ja'su re'co, ja'anre uncutoca, re'oye'ë cayë! Sësë re'co, ja'su re'co ja'an ba'iyë'ru mësacua ba'ijë'ën. ¹⁶Mësacuaca yua ro guëojei hua'na se'ga ba'ijën, yua gu'aye ba'icua sëani, yë'ë yi'obobi mësacuare cuisani senjoñë. ¹⁷Mësacuabi ro bojojën ñaca cayë: Yëquëna yua bonse ëjaguëbi ta'yejeiye bonse coreba coguë sëani, ¿gue bonsere caraguë'ne yëquënaire? cayë mësacua. Ja'nca cacuata'an, Riusubi mësacuani ëñaguë, ai yo'lo hua'na, bonse beo hua'na, ñaco ëñama'i hua'na, can beohuë ba'i hua'na, ja'nca ba'iyë mësacua, caji. Caguëna, mësacua ba'iyete ro huesëjën ba'iyë. ¹⁸Ja'nca ba'icua sëani, mësacuani coca yihuoza caguë raë'ë yë'ë. Ai ba'iyë ai baja'ye cajën, yë'ë zoa curi toana go'chani ai re'oye re'huase'e, ja'anre yë'ëna coní bajë'ën. Bainbi mësacua can beohuë ba'iyete ëñama'iñe cajën, yë'ë pojei canre yë'ëni coní sayajë'ën. Ñaco ëñaja'ñe cajën, yë'ë ñaco ëcore yë'ëna coní, mësacua ñacona ro'queni, ñaco ëñajë'ën. ¹⁹Yë'ë bain ai yësi'cua, ja'ancuani si'a jëja yihuoni si'nseyë yë'ë. Ja'nca sëani, mësacua yua jëja recoyo re'huaní, mësacua gu'a juchare tënóni, yë'ëna bonë rajjë'ën. ²⁰Yureca, bain anto sa'rona nëcáni, bacuana je'njuni achoyë yë'ë. Je'njuni achóni, yë'ëre achani yë'ëna ancocua ja'ancuana cacayë yë'ë. Cacani, bacua naconi te'le bojoguë, bacua naconi aon ainguë, te'le ba'iyë yë'ë. Bacua'ga yë'ë naconi aon ainjën, yë'ë naconi te'le bojojën ba'iyë. ²¹Yequëcuabi je'lo ëñajë'na, recoyo quë'rë ta'yejeiye jëja bajë'ën. Ja'nca batoca, yë'ëbi bacuare choini, yë'ë naconi yë'ë jëja guëna seihuëna te'le bëani ba'ijë'ën mësacuani cayë. Yë'ë'ga güina'ru recoyo ta'yejeiye jëja bani, yë'ë Taita naconi baguë jëja guëna seihuëna te'le bëahuë yë'ë. Ja'nca te'le bëaguëna, mësacua yua yë'ë naconi yë'ë jëja guëna seihuëna te'le bëajën ba'ija'cua'ë. ²²Riusu Espíritubi conguëna, ën cocare baguë bainreba jubëanna quëani saoyë yë'ë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica achani ye'yejë'ën.” Ja'an cocare Laodicea bain jubëre quëaja'guëna toyani saojë'ën, yë'ëre caguë guansebi Jesucristo.

La adoración en el cielo

4 ¹Ja'n'rëbi, guënamë re'otona ëñato, anto sa'ro anconi saose'le'ru bají'i. Ba'iguëna, coneta juiye'ru achoguë, yë'ë ja'anrë achasi'quë, ja'anguëbi yë'ëni coca cabi:

—Ënjo'onna mëijë'ën. Jë'te ba'ija'yete më'ëni ëñoza, cabi.

²Caguëna, Riusu Espíritubi yë'ëni guënamë re'otona mëabi. Mëaguëna, ja'n'rëbi, queruna ëñato, Riusu jëja guëna seihuë bají'i. Ba'iguëna, Riusubi ja'anrute ñuji'i. ³Ja'nca ñu'iguëbi ai ba'iyë ai go'sijeiguë bají'i. Jaspe,

cornalina, ja'an gata go'sijeiyeru ai go'sijeiguëra baji'i. Ra'ña mequë'ga esmeralda gata go'sije gan ga'hua'ru Riusu jëja guëna seiheuë quëhuijei ga'hua'ra go'sijeiguë baji'i. 4Yequë jëja guëna seiheuëan, veinticuatro guëna seiheuëan yua Riusu guëna seiheuë të'ijeyiye baji'i. Ba'iguëna, veinticuatro ira ëja bain, pojei can ju'icua, zoa curi maroan tuicua, bacuabi ba jëja guëna seiheuëanre ñuë'ë. 5Riusu guëna seiheuëna ëñato, mëjo cueye'ru saji'i. Mëjo guruyebi ai jëja achoguë baji'i. Coca caye'ru achoguë baji'i. Majahuëan, te'e ëntë sara samuhuëanbi Riusu guëna seiheuë ca'nco'rete zëinse'e baji'i. Ja'anhuëan yua Riusu Espiritu sanhuë te'e ëntë sara samucua ba'iyë. 6Riusu guëna seiheuë ja'anrëna ëñato, guëna zitara baji'i. Cristalino guëna go'sijeiyeru ai go'sijeira baji'i.

Ja'n'rëbi, Riusu guëna seiheuë gajese'ga ca'nco'ñana ëñato, ta'yejeiye ba'i hua'na gajese'gacua baë'ë. Ja'nca ba'icuaabi ja'anrë ca'nco, yo'je ca'nco si'a ca'ncoña, yua aireba ñaco bahuë. 7Ru'ru ba'iguëbi airu yai ba'iyeru baji'i. Yequëbi toro ba'iyeru baji'i. Yequëbi bain zia baguëbi baji'i. Yequëbi bain huihue ganhuaguë ba'iyeru baji'i. 8Ga ba'i hua'guë yua ganhua cabëan te'e ëntë sara te'ebëanre bahuë. Ai ba'iyë ai ñaco bacuabi si'a ca'ncoña ëñajën baë'ë. Hue'se ca'nco, sa'nahuë ca'nco ñaco bahuë. Bacua yua jo'caye beoye gantajën na'ijajjën ñatajaë'ë:

Riusu, Riusu, Riusu

Mai Ta'yejeiyereba Èjaguë Riusu, yua carajeiye beoye si'arën ba'iyë mè'ë.

Ru'rureba ba'isirënbi si'arën ba'iyë mè'ë.

Maire in rajja'guëbi si'arën ba'iyë mè'ë, gantajën baë'ë.

9Ja'nca ba'icuaabi, Riusu carajeiye beoye ba'iguëbi yua baguë jëja guëna seiheuëte ñu'iguëna, bacua yua baguëni ai ruiñe ëñajën, baguë ta'yejeiyete go'sije cocabi gantajën, baguëni bojojën, surupa cajën baë'ë. 10Ba'ijëna, ga gantajën ba'iyebi ba ira ëja bain veinticuatrocuabi Èjaguë Riusuna gugurini rëanhuë. Baguë jëja guëna seiheuëte ñu'iguë, carajeiye beoye si'arën ba'iguëna, ja'nca gugurini rëanni, bacua maroanre rutani, Riusu guëna seiheuë ja'anrëna uanni, baguëni gantahuë:

11Mai Èjaguë Riusu, mè'ë se'gabi ta'yejeiye Èjaguë ba'iyë.

Më'ë yëse'e se'gare si'aye re'huanu jo'caguëna, si'aye ba'iji.

Më'ëni te'e ruiñe ëñajën bañuni.

Më'ëni go'sije cocare gantajën, mè'ë ta'yejeiye poreyete cañuni, gantajën cahuë bacua.

El rollo escrito y el Cordero

5 1Ja'n'rëbi, Riusubi baguë jëja guëna seiheuëte ñu'iguëna, uti pëbë yua baguë jëja ëntë sarare ba'iguëna, ëñahuë yë'ë. Sa'nahuë ca'nco, hue'se ca'nco coca toyase'e baji'i. Te'e ëntë sara samu së'quesiruanbi

ta'yese'e baji'i. ²Ja'nrebi, guenamë re'oto yo'o con hua'guë ai jëja ba hua'guëbi nëcaguëna, ëñahuë yë'ë. Ai jëja coca cani achoguë baji'i baguë: —¿Jaroguëbi ba uti pëbë sël'quesiruanre ancoye poreguë'ne? Ai ta'yejeiye ba'iguëbi ja'anre yo'oye poreji, cabi.

³Caguëna, guenamë re'oto, yija re'oto, yija sa'nahuë re'oto, si'aruanna cu'eto, ta'yejeiye ba'iguë, ba uti pëbë sël'quesiruanre anconi ëñañe poreguëbi beoji. ⁴Ja'nca beoguëna, ai oë'ë yë'ë. ¿Jaroguëbi ba uti pëbë sël'quesiruanre anconi ëñañe poreguë'ne? caguë oë'ë yë'ë. ⁵Oiguëna, ira ëja bainguëbi yë'ëni cabi:

—Oima'ijë'n. Judá bainguë, airu yai'ru quë'rë ta'yejeiye jëja baguë, baguë ira taita ba'isi'quë David'ru quë'rë ta'yejeiye Èjaguë, ja'anguëbi baguë je'o ëñacuare senjosi'quë sëani, ba uti pëbë sël'quesiruanre ancoye poreji, cabi.

⁶Caguëna, ja'nrebi, Riusu jëja guëna seiuhuë ca'ncores, gajese'ga ba'i hua'na ba'iru, ira ëja bain ba'iru, bacua jobona ëñato, Riusu Mamaquë, Oveja hua'guë misabëna huani insisi'quë'ru ba'iguë baji'i. Te'e ëntë sara samu cachonëa, te'e ëntë sara samu ñacogaña, ja'anre babi. Riusu Espiritu sanhuë si'a bainna saosi'cua te'e ëntë sara samucua, ja'ancua yua ba cachonëa, ba ñacogaña baë'ë. ⁷Ja'anguë, Oveja hua'guë huani insisi'quëbi Riusu guëna seiuhuëna sani, ba uti pëbë Riusu jëja ëntë sarare ba'iguëna, cobí. ⁸Coguëna, ja'nrebi, ba gajese'ga ba'i hua'na, ba veinticuatro ira ëja bain, bacuabi Riusu Zin guëon na'mina gugurini rëanhuë. Ja'nca rëanjën, ga ba'iguëbi arpate huaijën, ma'ña guënje re'co zoa curi ro'rohuëanna bu'iye bahuë. Ja'an ma'ña guënje re'co yua Riusu bainreba ujjajën ba'ise'e baji'i. ⁹Ja'anre bajën, bacuabi mame gantaye gantajën baë'ë:

Më'ë yua Ta'yejeiye Èjaguë sëani, më'ëbi ba uti pëbëte coní, ba sël'quesiruanre ancoye poreyë.

Më'ë yua huani senjosi'quëbi bain jucha ro'ire junni tonni, Riusu bainre bacuare mame re'huahuë.

Si'a bain jubëan, si'a bain coca cacua, si'a bain te'e ba'icua, si'a re'oto bain ba'icua, si'acuare cu'eguë, më'ë yësi'cuare cuencueni Riusu bainre bacuare re'huahuë më'ë.

¹⁰Riusu pairi sanhuë baguëte concua, ai ba'i jubë ba'icua bacuare re'huani bahuë më'ë.

Ja'ancuabi si'a bain yija ba'icua guansejën ba'ija'cua'ë, gantajën cahuë.

¹¹Gantajën cajënna, ja'nrebi, Riusu jëja guëna seiuhuë, ta'yejeiye ba'i hua'na ba'iru, ira ëja bain ba'iru, ja'anruna ëñani achato, guenamë re'oto yo'o con hua'na ai ba'i jubë, quë'rë millón ba'icuabi ¹²ën cocare si'a jëja achojën, te'e cahuë:

Riusu Zin, Oveja huani misabëna insisi'quë'ru ba'iguëbi, ja'anguëbi
mai ta'yejeiye Ëjaguë'bi ba'iji.

Ja'anguëbi Riusu ta'yejeiye ba'iyë'ru ba'iyë poreji.

Si'aye masiguë ba'ija'guë.

Quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja baguë ba'ija'guë.

Si'acuabi baguëni jo'caye beoye te'e ruiñe ëñaja'bë.

Quë'rë ai ba'iyë ai go'sijeiyë ba'ija'guë.

Si'acuabi baguëni recoyo cajën bojoja'bë, cahuë.

¹³Ja'nrëbi, se'e achato, si'a guënamë re'oto ba'icua si'a yija re'oto ba'icua,
si'a yija sa'nahuë re'oto ba'icua, si'acuabi ën cocare te'e cajën ba'ë:

Mai Ëjaguë Riusu baguë jëja guëna seihuëte ñu'iguë, baguë Zin
nacioni, bacuani re'oye cajën bojojën bañuni.

Bacuani te'e ruiñe ëñajën bañuni.

Bacua go'sijeiyë, bacua recoyo jëja baye, ja'anre ai ba'iyë ai quëani
achojën, caraye beoye si'arën cañuni, cahuë.

¹⁴Cajëna, ba ta'yejeiye ba'i hua'na gajese'gacuabi:

—iJa'nca yo'oñu! cahuë.

Cajëna, ba ira ëja bain venticuatrocubi gugurini rëanni, mai Ëjaguë
carajeyiye beoye ba'iguëna, baguëni ai bojojën ba'ë.

Los siete sellos

6 ¹Ja'nrëbi, Riusu Mamaquë, mai gu'a jucha ro'ire junni tonni go'ya
raisi'quëbi së'queni tayosirute te'erute ancoguëna, ëñahuë yë'ë.
Ancoguëna, ba gajese'ga ba'i hua'na te'eguëbi:

iRaijë'ën! cabi.

²Caguëna, yë'ëbi sani ëñato, caballo hua'guë pojeiguë ba'iguëna,
bainguëbi tuiguë, chao perebëte ze'enguë raji'i. Rani, ëja bain marote
baguëna insijëna, ai ta'yejeiye ba'iguëbi ba je'ore huaiguë saji'i.

³Saiguëna, ja'nrëbi, Riusu Mamaquëbi, samu ba'i së'queni tayosirute
ancoguëna, ja'anru ba'i hua'guë samu ba'iguëbi:

—iRaijë'ën! caguëna, achahuë yë'ë.

⁴Achani, ja'nrëbi ëñato, yequë caballo hua'guë majeiñereba ba'iguëbi
raji'i. Raiguëna, jai guerra hua hua'tire ba tuiguëna insihuë. Insijën,
Më'ë yua si'a yija bainna sani bacua yua sa'ñeña huani senjoja'bë caguë,
bacuani sa'ñeña je'o ba güesejë'ën, cahuë.

⁵Cajëna, ja'nrëbi, Riusu Mamaquëbi samute ba'i së'queni tayosirute
ancoguëna, ja'anru ba'i hua'guë samute ba'iguëbi:

—iRaijë'ën! caguëna, achahuë yë'ë.

Achani, ja'nrëbi, ëñato, yequë caballo hua'guë zijequë ba'iguëbi raji'i.
Raiguëna, ba tuiguëbi aon reo macare ze'enguë baji'i. ⁶Ja'nca ze'enguëna,
yequëbi yua gajese'ga ba'i hua'na jobo ba'iyë'ru coca cani achobi:

—Trigo aonre coye yëtoca, te'e kilo yua te'e denario so'core ro'ijë'n. Cebada aonre coye yëtoca, samute kilo te'e denario so'core ro'ijë'n. Hui'yabe, bisi ëye jo'cha, ja'anre huesoye beoye ba'ijë'n, cani achobi, aon gu'ana ju'ïne quëase'e sëani.

⁷Cani achoguëna, ja'nrebi, Riusu Mamaquëbi gajese'ga ba'i së'queni tayosirute ancoguëna, ja'anru ba'i hua'guë gajese'ga ba'iguëbi:

—iRaijë'n! caguëna, achahuë yë'ë.

⁸Achani, ja'nrebi ënato, yequë caballo hua'guë, mini huesësi'quëbi raji'i. Raiguëna, ba tuiguëbi Junni Huesësi'quë hue'ebi. Junni huesësi'cuabi baguë yo'je be'tejën raë'ë. Raijënna, bacuani guansejën cahuë:

—Mësacua yua yija re'otona sani, bain hua'na, gajese'ga parte ba'i jubëni huani senjojë'n. Guerra hua hua'tibi, aon gu'ayebi, raubi, airu hua'i hua'na naconi, ja'anbi bacuani huani senjojë'n, guansejën cahuë.

⁹Cajënna, ja'nrebi, Riusu Mamaquëbi te'e ëntë sara ba'i së'queni tayosirute ancoguëna, misabë yijacuana ënato, Riusu bainreba huani senjosi'cua bacua recoñoa baë'ë. Riusu cocarebare, Riusu ba'iyete, ja'anre quëani achojën ba'isi'cuare sëani, bainbi bacuani huani senjohuë.

¹⁰Ja'nca huani senjorena, bacuabi yua Riusuni si'a jëja senni achahuë:

—Ëjaguë Riusu Ta'yejeiyereba ba'iguë, jucha beoguë, te'e ruiñe ba'iguë, më'ëni coca señë. Ro bainbi yëquënanani huani senjorena, ¿më'ë quejeito bacuani bënni senjoguë'ne? ¿Quejei zoe yuta ëjoguë'ne? senni achahuë.

¹¹Senni achajënna, pojei cañate bacuana insini, ën cocare bacuani quëahuë:

—Yuta rëño nësebë se'ga oiye beoye ëjojën ba'ijë'n. Mësacua yua huani senjosi'cua ba'ijënna, yequëcua mësacua bain Riusuni te'e concua, bacuabi güina'ru huani senjosi'cua ba'ija'cua'ë. Bacua ju'inja'ñe yua Riusu cuencuese'e sëani, ja'anrën tëca ëjojën ba'ijë'n, quëahuë.

¹²Quëajënna, Riusu Mamaquëbi te'e ëntë sara te'eyo së'queni tayosirute ancoguëna, queruna ënato, yija re'otobi ai jëja ñu'cuebi. Ënsëguëbi na'i raoguë, zijei can'ru runji'i. Ñañaguëbi zie can'ru ba'iyë majequë runji'i. ¹³Ma'chocoan'ga guënamë re'otore së'ijën, yijana tonni carajaë'ë. Juinja higo uncue jëja tutubi tonni senjoñe'ru, tonni carajaë'ë.

¹⁴Guënamë re'oto si'a re'oto yua te'e jëana a'nqueni saoni carajaji'i. Si'a cubëan, si'a juboan, yua quë'neni senjose'e baji'i. ¹⁵Ja'nca ba'iguëna, si'a yija re'oto ëja bain, bain ta'yejeiye ëjacua, soldado ta'yejeiye ëjacua, bonse ëjacua, jëja bacua, yo'o yo'oye zeansi'cua, preso etosi'cua, si'acuabi huaji yëjën, cu re'oto gata gojeñana cacani gatihuë. ¹⁶Gatini, gata re'otona coca güijën cahuë:

—Yëquënanani tonni ta'pjië'n. Riusu yua baguë jëja guëna seiuhuëte ñu'iguëbi yëquënanani ëñama'ija'guë cajën, baguë Mamaquëbi yëquënanani bënni senjoma'ija'guë cajën, ja'nca tonni ta'pjië'n, senni achajën ba'iyë

bacua. ¹⁷Bacua si'a jëja bënni senjojei umuguse yuara ti'anse'e sëani, çjarocuabi nëcani ënseye poreye'ne? güijën cahuë.

Los señalados de las tribus de Israel

7 ¹Ja'n'rëbi, yija ca'ncoña, gajese'ga ca'ncoñana ëñato, guënamë re'oto yo'o con hua'na gajese'gacuabi nëcahuë. Gajese'ga ca'ncoñabi tutu ëaye ba'iguëna, guënamë re'oto yo'o con hua'nabi të'hueni ënsehuë. Yija, jai ziaya, si'a sunqui, ja'anna tutuye beoye ba'ijë'n cajën, tuture të'hueni ënsehuë. ²Ënsejënna, yequë yo'o con hua'guëbi ënsëguë etajei ca'ncobi mëiguëna, ëñahuë yë'ë. Mai ta'yejeiye Ëjaguë sël'que maca, ja'anre babi. Ja'nca baguëbi yua ba yo'o con hua'na gajese'gacua, yijana, jai ziyana ja'si yo'oye porecua, ³ja'ancuani si'a jëja guansegüë cabi:

—Mësacua yua yija, jai ziaya, si'a sunqui, ja'anre yuta ja'siye saoma'ijë'n. Ru'ru, mai Riusu bainreba baguëre concuani bacua të'ribëanna sël'queye ba'iji, guansegüë cabi.

⁴Caguëna, ja'n'rëbi, Israel bain jubëan si'a jubëan ba'icuaabi cuencueni sël'quesi'cua ba'ijënna, bacua número cuencuese'ere achahuë yë'ë. Ciento cuarenta y cuatro mil yua sël'quesi'cua baë'ë. ⁵Judá jubë sël'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Rubén jubë sël'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Gad jubë sël'quesi'cua yua doce mil baë'ë. ⁶Aser jubë sël'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Neftalí jubë sël'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Manasés jubë sël'quesi'cua yua doce mil baë'ë. ⁷Simeón jubë sël'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Leví jubë sël'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Isacar jubë sël'quesi'cua yua doce mil baë'ë. ⁸Zabulón jubë sël'quesi'cua yua doce mil baë'ë. José jubë sël'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Benjamín jubë sël'quesi'cua yua doce mil baë'ë.

La multitud vestida de blanco

⁹Ja'nca ba'ijënna, ja'n'rëbi, queruna ëñato, yequëcua, ai ba'i jubë bain baë'ë. Bacua número ai ëama'iñereba cuencueye poremaë'ë. Si'a yija re'otoña ba'icua, si'a bain jubëan ba'icua, si'a re'oto bain tin coca cacua, si'a te'e huë'e bain ba'icua, ja'an baë'ë. Ja'nca ba'icuaabi Riusu jëja guëna seihuë, baguë Mamaquë ba'iru, ja'anrute nëcajën, pojei cañara ju'ijën, ju'care bajën, ¹⁰si'a jëja te'e cani achohuë:

Mai Ëjaguë Riusu yua baguë jëja guëna seihuëte ñu'iguë, baguë Mamaquë, mai gu'a jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'que'ga, bacua se'gabi bainre tëani baye poreyë, cani achohuë.

¹¹Cani achojënna, anje hua'na si'acuabi, Riusu jëja guëna seihuë tël'ijeie, ba ira ëja bain tël'ijeie, ba gajese'ga ba'i hua'na tël'ijeie nëcajën, yua Riusu jëja guëna seihuë ja'anrëna gugurini rëanni, baguëni bojojën, ¹²baguëni cahuë:

iJa'nca yo'oye poreyè!
 Mai Ējaguë Riusuni re'oye cajën bojoñu.
 Baguë go'sijeie ba'iye ai ba'iye ai re'oye cañu.
 Baguë masiyete ai ro'tajën baguëni bojojën bañu.
 iJa'nca yo'oñuni! cahuë.

¹³ Cajëna, ja'nрэби, ira ëja bain ba'icua te'eguëbi yè'ëni coca senni achabi:

—¿Ja'an bain pojei caña ju'icua, gue bain'ne? ¿Jarobi ti'anre'ne? senni achabi.

¹⁴ Senni achaguëna, yè'ëbi:

—Mè'ëbi masiyë, ëjaguë, sehuohuë yè'ë.

Sehuoguëna, baguë quëabi:

—Yua si'a re'oto carajeirën ba'iguëna, bainbi ai ba'iye ai ja'siye ai yo'ojëna, Riusubi ja'ancuani tëani babi. Bacua caña yua si'si caña ba'iguëna, Riusu Mamaquë, baguë zie jañuni tonse'ena zoajëna, pojei caña re'oye zoasi cañara runji'i.

¹⁵ Ja'nca ba'icua bi Riusu jëja guëna seihuëna ti'ansi'cua ba'iyë.

Riusu huë'ere ba'ijën, Riusu yo'ore jo'caye beoye conjën, na'ijajjën ñatajajjën ba'iyë.

Ba'ijëna, ta'yejeie Ējaguë Riusubi bacua naconi jo'caye beoye si'arën ba'iguë, bacuani ai oiguë conguë ba'iji.

¹⁶ Ja'nca conguëna, bacua yua se'e aon gu'ana ju'inma'iñë.

Gare se'e oco ëana ju'inma'iñë.

Bacua yua gare se'e gue ënsë uye beoye ba'iyë.

Gare se'e ja'su ju'iñë beoye ba'iyë.

¹⁷ Riusu Mamaquëbi Riusu jëja guëna seihuë ba'irute ba'iguëbi yua oveja hua'nani conni cuiraye'ru bacuani re'oye conni cuiraji.

Ja'nca conguëbi bacuare saguë, bain huajëreba huajë oco gojeña, bacua uncuye ba'iruanre bacuani ëñoji.

Ëñoguëna, Riusu'ga bacua oijën zëse'e beoru zoani gare tënoji.

Ja'nca tënoguëna, gare se'e oiye beoye ba'iyë bacua, quëabi ba ira ëja bainguë.

El séptimo sello y el incensario de oro

8 ¹ Ja'nрэби, Riusu Mamaquëbi ba te'e ëntë sara samu ba'i së'queni tayosirute ancoguëna, Riusu ba'i jobo si'a jobobi jobo hora ba'iye yua caye beoye ba'ë. ² Ba'ijëna, ja'nрэби, anje hua'na te'e ëntë sara samucuabi Riusu jëja guëna seihuë ja'anréte ba'ijëna, conetahuëan te'e ëntë sara samuhuëanre bacuana insihuë. ³ Ja'nрэби, yequë anje yua zoa curi ro'rohuëte baguëbi yua misabë ca'ncona nëcani bajji'i. Ba'iguëna, ma'ña guënje re'co ai ba'iyete baguëna insihuë, si'a Riusu bainreba

ujaye naconi ca'nquese'ere. Insijëna, anjebi bacua ujajën ba'iyë naconi ca'nqueni, ba misabë, zoa curi misabë Riusu jëja guëna seiheuë ja'anrëte ba'iguëna, ja'anruna tëoni jumubi. ⁴Ja'nca jumuguë, ma'ña guënje re'co yua Riusu bainreba ujaye naconi ca'nqueguë, ba picore mëoguëna, Riusubi ëñani bojobi. ⁵Bojoguëna, ja'nrëbi, anjebi ba misabë toare inni, ba ro'rohuëna bu'iyë ayani, yija re'otona senjoni tonbi. Tonguëna, mëjobi ai guruyë ai jëja achobi. Mëjo jue'neñe'ga ai jëja achobi. Yija'ga ai jëja ñu'cuebi.

Las trompetas

⁶Ja'nrëbi, te'e ëntë sara samu anje hua'na bacua te'e ëntë sara samu conetahuëanre bajën, bahuëanre jui bi'rahuë.

⁷Te'e anje ru'ru juiguëbi baguë conetate juiguëna, ja'nrëbi, oco garase'e, toa, zie, ja'an naconi ca'nquese'e yua oco to'iñe'ru tonji'i. To'inguëna, si'a yija samute macaña ba'iyë te'e ru'ru uni si'abi. Si'a sunquiñëa samute macaña ba'iyë te'e ru'ru uni si'abi. Si'a tayahuëan beoru uni si'abi.

⁸Ja'nrëbi, yequë anje samu ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, ja'nrëbi, ai ba'i cubë toa zëinse'e'ru ba'iyë yua jai ziyana senjoni rëose'e baji'i.

⁹Ja'nca ba'iguëna, si'a ziaya samute macaña ba'iyë te'e ru'ru yua zie'ru runji'i. Ziaya hua'i hua'na samute macaña ba'iyë te'e ñësebë ba'icuabi junni huesëni carajaë'ë. Jai ziaya yoguan samute macaña ba'iyë te'e ñësebë ba'iyë yua huesëni carajaji'i.

¹⁰Ja'nrëbi, yequë anje samute ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, ja'nrëbi, ma'choco ai ba'ico guënamë së'icobi jai toa tëcabë zëinse'e'ru yijana to'in mejji'i. Ziayaña, oco gojeña, samute macaña ba'iyë te'e ru'ru ba'iyena to'in mejji'i. ¹¹Ja'an ma'choco yua Bu'jusiñë hue'ebi. Ja'nca hue'eguëna, ziayaña, oco gojeña samute macaña ba'iyë te'e ru'ru ba'iyë yua bu'ju re'co'ru runji'i. Ruinguëna, ai sënje re'co sëani, ai ba'i jubë bainbi uncuni junni huesëhuë.

¹²Ja'nrëbi, yequë anje gajese'ga ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, ënsëguë yua samute macaña ba'iyë te'e ru'ru ba'iyë yua te'e jëana na'i raobi. Ba miañe yua samute macaña ba'iyë te'e ru'ru ba'iyë'ru ta'yejeiye miamaji'i. Umuguse, ñami, ja'an yua güina'ru ta'yejeiye miamaji'i.

¹³Ja'nrëbi, guënamë re'otona ëñato, bain huihuebi jobo re'oto ganhuaguë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi ai jëja achoguë cabi:

—iYija ba'icuaire ai huani jo'caye ba'iji! iYequë anje sanhuë samutecuabi coneta juijënna, gu'aye se'ga, gu'aye se'ga ba'iji bainre! achoguë cabi.

9 ¹Ja'nrëbi, yequë anje, te'e ëntë sara ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, yuara yequë ma'choco guënamë re'otona së'iguëbi yijana to'in mejji'i. To'in meguëna, ba rëi goje anco ëjaguëre ba ma'chocote re'huahuë. ²Re'huajënna, baguë yua ba rëi gojere ancoguëna, ai ba'i

picobëbi huëji'i. Jai toabo huëiye'ru huëni, ënsëguëte na'oni, si'a re'oto pico huëni, na'ini huesëbi. ³Ja'nca huesëguëna, ja'nrebi, bu'nsu hua'nabi ba picobi yijana toën'ë. Ja'nca to'inni ba'ijën, buni hua'na totaye'ru bainni totaye porehuë. ⁴Porejënna, Riusu anje hua'nabi bacuani coca cajën guansehuë:

—Tayahuëan, juinja sahuaña, sunquiñëa, ja'anre gu'aye yo'oma'ijë'ën. Bain hua'na, Riusu së'quemasi'cua, të'ribëna së'quemasi'cua, ja'ancua se'gani ja'si yo'ojaijë'ën, cajën guansehuë. ⁵Te'e ëntë sara ña'aguëanbi bainni ja'si yo'oye porehuë. Bainni huani senjomaë'ë. Bacua totayebi bainni ja'si yo'ojën baë'ë. Buni totaye'ru totajën, bainni ai ba'iyë ai ja'si yo'ohuë. ⁶Ja'nca totajënna, ja'anrën ti'anguëna, bainbi Junni huesëja'ma cacuata'an, junni huesëye beoye ba'ija'cua'ë. Bacua junni huesëyete cu'ecuata'an, junni huesëye gare porema'ija'cua'ë.

⁷Ba bu'nsu hua'nare cato, yua caballo hua'na guerra huaye re'huasi'cua ba'iyë'ru ënohuë. Zoa curi maroan ba'iyë'ru yua bacua sinjobëanre tujji'i. Bacua zia yua bain zia ba'iyë'ru ënohuë. ⁸Bacua raña yua romi hua'na rañaba ba'iyë'ru bahuë. Bacua gunjiñëa yua airu yai gunji'ru ba'iyë bahuë. ⁹Bacua hua'i so'co yua guëna so'co ba'iyë'ru bacua coribate bahuë. Bacua ganhua cabëanbi ganhuato, yua ai ba'i jubë caballo hua'na guerra hua yoguan ai besa saye'ru achohuë. ¹⁰Bacua incoñoare cato, buni incoñoaru ba'iyë bahuë. Bacua inco na'mibi bainre totato, te'e ëntë sara ña'aguëan bainni ja'si yo'oye porehuë. ¹¹Bacua ta'yejeiye ëjaguë yua ba anje hua'guë, ba rëi goje ëjaguë, ja'anguëbi ba'iji. Hebreo cocabi cato, Abadón hue'ëji. Griego cocabi Apolión hue'ëji.

¹²Yureca, ru'ru huani jo'case'e yua si'ase'e ba'iji. Yuta samu huani jo'caye caraji.

¹³Ja'nrebi, yequë anje te'e ëntë sara te'e ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, Riusu zoa curi misabëna achato, ba gajese'ga cachonëa ba'irubi ¹⁴ba anje te'e ëntë sara te'e ba'iguë, coneta baguë, ja'anguëni coca cani achobi:

—Anje hua'na gajese'gacuabi ba jai ziaya Eufrates casiya, ja'an ziaya yëruhuate preso gueonsi'cua ba'iyë. Ja'nca ba'ijënna, bacuare jo'chini etojë'ën, cani achobi.

¹⁵Ja'nca cani achoguëna, ba anje hua'na yua bacua etojai umuguse, bacua etojai ña'aguë, bacua etojai tëcahuë, ja'an etojairënre ëjojën ba'icuaire sëani, yurera si'a bain samute macaña ba'iyë te'e ru'ru huani senjojë'ën caguë, bacuare etobi. ¹⁶Etoguëna, bacua soldado hua'na caballo tuicuaire cuencuejënna, bacua número achahuë yë'ë. Samu cien millonbi guerra huajën saë'ë.

¹⁷Ja'nca saijënna, yë'ëbi guënamë toya ënhuë. Ba caballo tuicua yua guëna canre bacua coribana ta'yësi'cua baë'ë. Bacua guëna canre cato,

toa'ru majeiñe, azurujeiye, sël'ñojeiñe, ja'an'ru baji'i. Caballo hua'na'ga bacua sinjobë yua airu yai sinjobë sa'ñesi'cua ba'ijën, toa, pico, ju'ju sëñe, ja'anre bacua yi'obobi sëcojën saojën saë'ë. ¹⁸Ja'nca sëcojën, toa, pico, ju'ju sëñe, ja'anbi samute raure bainna uanjën, samute macaña ba'iyë te'le ru'ru bain ru'ru huani senjohuë. ¹⁹Bacua yi'obobi huani senjojën, bacua inco na'mi'ga ja'anbi bainni ai ja'si yo'ohuë. Bacua incoyore cato, año hua'na ba'iyë'ru baë'ë. Año sinjo re'huani, bainni cuncujën, ja'si yo'ohuë. Ja'nca bainre huani senjohuë.

²⁰Huani senjojënna, bain hua'na huaima'isi'cua, ba rauna ju'inma'isi'cua, ja'ancuabi bacua gu'a juchare yo'oye gare jo'camaë'ë. Bacua gu'a huati hua'ini bojoye jo'camaë'ë. Bacua imageña te'ntose'e, zoa curi, plata, bronce, gata, sunqui, ja'anbi te'ntose'e, ñaco ëñañe, ganjo achaye, guëonbi ganiñe, ja'an porema'iñereta'an, bacuabi yuta bacua imageñana gugurini rëañe gare jo'camaë'ë. ²¹Bacua gu'a jucha yo'oye, bainre huani senjoñe, ëco toya ëñañe, yai bain yo'oye'ru yo'oye, ëmëcua romicua sa'ñeña yahue bani a'ta yo'oye, bonsere jiañe, ja'anre yo'oye gare jo'camaë'ë.

El ángel con el rollito escrito

10 ¹Ja'nrebi, guënamë re'otona ëñato, anje hua'guë ai ta'yejeiye jëja baguëbi picobëja'an gaje raji'i. Ra'ña mequë yua baguë sinjobë ëmëje'en rejji'i. Baguë zia yua ënsëguë ma'ñoñe'ru miabi. Baguë guëoña yua toa zëinsi guëoña baji'i. ²Ja'nca ba'iguëbi uti pëbë choa pëbë ancose'ere baguë, gajebi. Gajeni, baguë jëja guëonbi jai ziyana nëcaguë, baguë ari guëonbi yijana nëcabi. ³Nëcani ja'nrebi, airu yai güiye'ru ai jëja cani achobi. Cani achoguëna, ja'nrebi mëjo gurucua te'le ëntë sara samucuabi coca guruni achohuë. ⁴Ja'nca guruni achojënna, ba te'le ëntë sara samucua coca guruse'ere utina toya bi'rahuë yë'ë. Toya bi'raguëna, guënamë re'otobi yë'ëni coca cani achobi:

—Mëjo gurucua ba te'le ëntë sara samucua bacua coca guruse'ere toyama'ijë'ën. Ja'anre yahueñu, cani achobi.

⁵Cani achoguëna, ja'nrebi, ba anje hua'guë jai ziaya, yija nëcaguëbi baguë jëja ëntë sarare ëmëje'ena huëani, ⁶mai ta'yejeiye Èjaguë Riusu, carajeiye beoye ba'iguë, si'a yija, si'a ziaya, si'a baruan ba'i hua'na, si'ayete re'huani jo'casi'quë, ja'anguëni si'a jëja ujaguë cabi:

—Quë'rë zoe ëjomai'ñu. ⁷Anje hua'guë te'le ëntë sara samu ba'iguëbi baguë conetate juija'guë. Juiguëna, më'lë yahue masini cuencuese'e, më'lë ira conjën raosi'cuani ëñoni jo'case'e, carajeirën ba'ija'ye, ja'anre yurera yo'oni ënojë'ën, Taita, ujaguë cabi. ⁸Caguëna, ja'nrebi, guënamë re'otobi yë'ëni se'le cani achobi:

—Ba anje hua'guë jai ziaya, yija nëcaguëna sani, baguë uti pëbë ancose'ere baguëna cojë'ën, cani achobi.

⁹Cani achoguëna, yë'ë yua ba anjena sani, baguë uti pëbë insiye sen'ë. Senguëna, baguë yua yë'ëni coca cabi:

—Yë'ë pëbëte coni ainjë'n. O'a baya hua'i sëne'ru hua'i sëneta'an, më'ëbi rëonni tëjiguëna, ai sënjeñe ba'ija'guë'bi, caguë quëabi.

¹⁰Quëaguëna, ba uti pëbëte anjena coni aën'ë. Ainguëna, yë'ë yi'obote ba'iguë, o'a baya hua'i sëne'ru ai hua'i sënbi. Ja'n'rëbi, rëonni tëjini, ai sënje yacahuë baye'ru runji'i. ¹¹Ruinguëna, ja'n'rëbi, anje sanhuëbi yë'ëni ñaca yihuojën cahuë:

—Riusu cocarebare yua se'e bainni quëani achojaijë'n. Bain jubëan ba'iyë, tin bain ba'iyë, si'a re'oto coca cacua ba'iyë, rey ëjacua ba'iyë, ja'ancia ba'iyete ai ba'iyë bainni quëani achojaijë'n, cahuë.

Los dos testigos

11 ¹Cani ja'n'rëbi, cuencue tëcabëte inni, yë'ëna insini cahuë: —Huëni, Riusu huë'ena sani, ba huë'ere cuencuejë'n. Si'a huë'ë, misabë, baru gugurini rëincua, ja'anre cuencuejë'n. ²Huë'e hue'se ca'ncore cuencuema'ijjë'n, si'a gu'a bain ba'ija'ru sëani. Bacua yua si'a re'oto bainbi rani, Riusu huë'e jobo Jerusalén casi jobore ai gu'a hui'ya taonni huesoja'cua'ë. Cuarenta y dos ñañaguëanbi ba'lijën, ja'nca yo'oja'cua'ë. ³Yo'ojënna, yë'ë ëñoñete ëñani quëani achojaicua, samucua, costal caña ju'icua, bacuare cuencueni saoyë. Mil doscientos sesenta umuguseñabi ja'nca ju'lijën, yë'ë cocare quëani ahojën ba'ija'ë'ë, cahuë.

⁴Ja'an samucua yua ba samu olivoñëa, ba samu majahuë se'nquehuëan, ja'an ba'iyë. Mai Èjaguë Riusu yijare re'huani jo'casi'quë, ja'anguë naconi ba'iyë. ⁵Je'o bacuabi bacuani ja'si yo'oye ro'tatoca, toare sëcojën, bacuani ëoni si'ayë. Bacuani ja'si yo'oye ro'tacua yua ja'ncara'ru huani senjosi'cua ba'iyë. ⁶Ja'an samucuabi yëtoca, mai quëani achojai umuguseñabi ocuye beoye ba'ija'guë cajën, oco ca'niñete tëhuoni ënseye poreyë. Ziayañare'ga ziere re'huaye poreyë. Si'a raure bacua yëse'ru bainni uañe poreyë bacua. ⁷Ja'n'rëbi, Riusu cocarebare quëani achoni tëjijënna, ba gu'aguëreba, ba rëi gojera ba'iguëbi yua ba gojebi eta mëni, ba samucuan je'o baguë, bacuani huani senjoji. ⁸Huani senjoguëna, ju'insi'cuabi ba jai huë'e jobo ma'are uën'ë. Recoyo cocabi cato, Sodoma, Egipto, ja'an casi jobo, mai Èjaguë crusu sa'cahuëna reosiru, ja'an ba'iji. ⁹Ju'insi'cuabi uinjënna, si'a bain jubëan, si'a tin coca cacua si'a re'oto bain, ja'an ba'icuabi samute umuguseña jobo, bacuani quëquësi ñacobi jia'nani ëñañë. Yequëcuabi bacuare tañe ro'tatoca, ënseyë. ¹⁰Ba samucuabi Riusu cocarebare quëani ahojënna, si'a yija bainbi recoyo ai sa'ntijën ai oisi'cua baë'ë. Ja'nca sëani, bacua ju'inse'ere bojojën, fiesta yo'ojën, bonsere sa'ñëña ro insijën ba'iyë. ¹¹Ja'n'rëbi, samute umuguseña jobo ba'iguëna, Riusubi bacuana sëconi saoguëna, bacuabi go'ya rani

nëcahuë. Ja'nca nëcajënna, si'a bain ëñacuabi ai quëquë huesësi'cua baë'ë.
 12 Ba'ijënna, guënamë re'otobi go'ya raisi'cuani ai jëja coca cani achobi:
 —Ënjo'onna mëijë'n, cani achobi.

Cani achoguëna, je'o bacuabi ëñajënna, ba samucuabi pico can naconi guënamë re'otona më'ë. 13 Mëijënna, ja'ansirën yijabi ai jëja ñu'cuebi. Ñu'cueguëna, huë'e jobo décima parte ba'iyebi tantani si'abi. Bain hua'na siete mil ba'icuabi, yija ñu'cueguëna, huajë junni carajaë'ë. Junni carajatena, bain ba'ijën ju'inma'isi'cuabi ai quëquë huesësi'cua, guënamë re'otona ëñani, Riusu ta'yejeiye ëjaguë ba'iyë cahuë. 14 Yureca, samu ba'iyë huani jo'case'e yure si'ase'e ba'iji. Yuta te'e huani jo'caye caraji.

La séptima trompeta

15 Ja'nrëbi, anje hua'guë, te'e ëntë sara samu ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, guënamë re'oto ba'icuabi ai jëja cani achohuë:

Yureca, mai Ëjaguë Riusubi, baguë Raosi'quëreba Ba'iguë, Cristo hue'eguë naconi, bacuabi yua si'a bain ëjacuare quë'ñeni, si'a yijare bajën, carajeiye beoye si'arën guansejën ba'iyë, cani achohuë.

16 Cani achojënna, ira ëja bain venticuatrocuca, bacua jëja guëna seihuëanre ñu'icuabi yua Riusu guëon na'mina gugurini rëanni, baguëni bojojën, 17 baguëni cahuë:

Mai quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë Riusu, ru'rureba ba'isirënbi si'arën ba'iguë, gare carajeiye beoye ba'iguëna, më'ëni bojojën, më'ëni surupa cajën ba'iyë.

Yureca, më'ë ta'yejeiye poreguëbi si'a bainni guanse bi'raguëna, yëquë'nabi bojojën, më'ëni surupa cayë.

18 Si'a re'oto bainbi bëinjën, më'ëni je'o bacuareta'an, më'ëbi bacuare bënni senjoguë raë'ë.

Bain gu'a juchare ëñaguë, ju'insi'cua ba'icuata'an, bacua bënni senjoñete huo'hueni tonguë raë'ë.

Më'ëre yo'o concua, më'ë ira bain raosi'cua, më'ë bainreba si'acuana më'ë premio bayete huo'hueni insiguë raë'ë.

Ëja bain, yo'o yo'oye zeansi'cua, si'acua më'ë ta'yejeiye ba'iyete si'a recoyo ro'tajën bojojën ba'itoca, yureca më'ë premio bayete bacuana huo'hueni insiyë më'ë, cahuë.

19 Cajënna, ja'nrëbi, Riusu huë'e guënamë re'oto ba'i huë'e yua ancosi huë'e bajil'i. Ba'iguëna, ja'nrëbi, sa'nahuërebana ëñato, Riusu coca jia'nose'e, baguë guanseni jo'casi coca bajil'i. Ba'iguëna, ja'nrëbi, mëjo jue'neñe, mëjo guruye, ja'anbi ai jëja yo'oni ai ba'iyë ai achobi. Yija ñu'cueye, oco garase'e ai jëja to'iñe, ja'an'ga bajil'i.

La mujer y el dragón

12 1 Ja'nrëbi, mëiñe ëñato, guënamë toya yua yë'ëni ëñose'e bajil'i. Romigobi ënsëguë naconi ganosi'co'ru baco'ë. Ñañaguë yua

bago tumusi'co baco'ë. Bago maro tuisse'e yua si'a sara samu ma'chocoan naconi re'huase'e baji'i. ²Zinbë ba'igo yua të'ya rai äaye ba'igore ai ba'iye ai ja'siguëna, ai yo'ogo ai oigo baco'ë. ³Ja'n'rëbi, yequë guënamë toya ja'ansirën yë'ëni ëñobi. Aña pëquë majequë ai jaiguë'bi baji'i. Ba'iguëbi te'e ëntë sara samu sinjobëan, si'a sara cachoñëa, ja'anre babi. Te'e ëntë sara samu guëna maroan yua baguë sinjobëanre tuji'i. ⁴Baguë incobabi yoguë, ma'chocoan guënamë re'otore së'icoan, samute macaña ba'iye te'e ru'ru yijana tonni senjobi. Ja'nca ba'iguëbi ba romigo ba'irute ba'iguë, Bago zinre të'ya raigona, baguëte anza caguë ëjobi. ⁵Ëjoguëna, ëmëguëte të'ya raco'ë. Si'a re'oto bainre ai ba'iye ai bënni senjoguë guanseja'guë, ja'an ba'ija'guëte të'ya raco'ë. Të'ya raigona, Riusu yua baguë jëja guëna seiheuëte ñu'iguëbi yua ja'ansirën baguëte tëani, mëani babi. ⁶Ja'nca baguëna, ba romigobi yua bain beo re'otona huë'huë sani, Riusu re'huacaisiruna gatijaco'ë. Mil doscientos sesenta umuguseñabi, Riusubi cuiraguëna, bago aonre coní aingo baco'ë.

⁷Ba'igona, ja'n'rëbi, guënamë re'oto ba'icuabi guerra huaye huëohuë. Guënamë re'oto yo'o concua jubë ëjaguë Miguel hue'eguë, baguë anje sanhuë concua naconi, bacuabi yua aña pëquëni je'o bajën, baguëni guerra huahuë. Huajëna, aña pëquë, baguëre concua naconi, bacua'ga te'e huahuë. ⁸Huajëna, quë'rë jëja bajën, aña pëquë jubëni huani tonhuë. Tonjëna, guënamë re'oto ba'iru gare beobi aña pëquë. ⁹Ja'nca beoguë, ru'rureba ba'isirënbí ba'iguë, aña casi'quë, si'a bainre coquesi'quë, Zupai huati, Satanás, ja'an hue'eguëbi ba'iguëna, baguë, baguë coquejën concua naconi, bacuare yua yijana tonni senjohuë.

¹⁰Senjojëna, ja'n'rëbi, guënamë re'otobi ai jëja cani achobi:

Yureca, mai Ta'yejeiye Ëjaguë Riusu, maini tëani baguëbi gare carajeiye beoye mai Ëjaguë'ru si'arën bëaguë ba'iji.

Baguë Cristo Raosi'quëreba ba'iguë'ga baguë naconi Ëjaguë'ru te'e bëaguë ba'iji.

Ja'nca ba'ijëna, zupai huatibi Riusuna sani, mai ba'iye, Riusu bainrebare gu'aye caguë, Gu'aye yo'oye se'ga ba'iyë caguë, jo'caye beoye ro coqueguë quëaguëna, baguëte gare yijana tonni senjohuë.

¹¹Ja'nca senjojëna, maibi quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja bayë. Riusu Mamaquë, mai gu'a jucha ro'ire junni tonni, go'ya raisi'quëbi baguë ziere jañuni tonguëna, bacuabi baguëni si'a recoyo ro'tani, mai Ëjaguë naconi te'e junni tonñu cajën, baguë ba'iyete si'a bainni jo'caye beoye quëani achohuë.

Ja'nca ba'icuabi mai Ëjaguë naconi ta'yejeiye bajën te'e ba'iyë.

¹²Ja'nca sëani, guënamë re'oto ba'icua si'acuabi bojojën ba'ijë'n.

Yija re'oto, jai ziaya re'oto, ja'an ba'icuata'an, mësacuaní ai gu'aye cani jo'case'e ba'iji.

Zupai huatibi baguë yure carajeyete masiguë sëani, yua ai bëinreba bëinguë, mësucana ai je'lo baguë saiji, guënamë re'otobi cani achobi.

¹³Ja'nrebi, aña pëquëbi baguëre yijana senjose'ere masini, ba romigo, ëmëguëte t'ëya raisi'co, Ja'angoni zeanza caguë, bi'rabi. ¹⁴Bi'raguëna, yua jai huihue ganhua cabëanre romigona insini, bagoni cahuë:

—Bain beo re'otona ganhuago sani gatijë'n. Aña pëquëbi zeanma'iguëna, Riusu aon insija'yete aingo, samute tëcahuëan jobo barute ba'ijë'n, cahuë.

¹⁵Cajëna, aña pëquëbi, Bagote ziyana rëoni huesoza caguë, baguë yi'obobi ai oco cañate güisani saobi. Ai sao ziaya ba'ie'ru saoguë, romigoni rëo ëaye yo'obi. ¹⁶Yo'oguëna, ba yija ja'anse'ebi a'nqueni, aña pëquë ziaya saose'ere rëonni si'abi. Rëonni si'aguëna, ba ziyabi ro huesëbi. ¹⁷Huesëguëna, aña pëquëbi romigoni bëinguë, Yequëcua bago mamacuaní guerra huaza caguë saji'i. Riusu bainreba concua, baguë cocarebare achani yo'ocua, Jesús ba'iyete quëani achocua, ja'ancuani huaye ro'taguë, jai ziaya yëruhuana sani ëjoguë unji'i.

Los dos monstruos

13 ¹Uinguëna, ja'nrebi ëñato, yequë gu'aguërebabi jai ziaya sa'nahuëbi eta mëji'i. Si'a sara cachonëa, te'e ëntë sara samu sinjobëanre babi. Ëja bain maroan si'a sararoanbi baguë cachonëare tujji'i. Gu'a mamiña toyase'ebi baguë sinjobëanre baji'i. Riusuni gu'aye case'e baji'i. ²Ja'an ba'i hua'guëni ëñahuë yë'ë. Airu yai hua'guë'ru ba'iguëbi mie guëon ba'ie'ru babi. Ma yai yi'obo baye'ru babi. Ja'nca ba'iguëna, aña pëquëbi baguë ta'yejeiye ëjaguëre baguëte re'huani, baguë jëja guëna seihuëna bëaye cabi. ³Te'e sinjobë yua ja'si nesiru ba'iguëna, huachose'e baji'i. Huachomanica, junni huesëre'abi. Ja'nca huachose'e ba'iguëna, si'a yija bainbi ai ëñajën rëinjën, gu'aguërebani te'e conjën bañuni cajën, baguëni te'e zi'inhüë. ⁴Zi'injën, aña pëquëre'ga bojojën, baguëni gugurini rëanhuë. Aña pëquëbi ba gu'a hua'guëre baguë ta'yejeiye ëjaguëre re'huasi'quë sëani, si'a bainbi gu'aguërebani gugurini rëanjën, baguëte bojojën coca cahuë:

—Ja'an hua'guë yua mai ta'yejeiye ëjaguëbi ai jëja baji. ¿Jarocuabi baguëni huaye poreye'ne? cahuë.

⁵Cajëna, ja'nrebi, gu'aguërebabi, Ta'yejeiye ëjaguëre re'huasi'quë sëani, ai jaiguë'bi ba'iyë yë'ë caguë, Riusuni gu'aye caye se'ga ba'iguëbi cuarenta y dos ña'aguëan ëjaguë'ru bëaye poreguë baji'i. ⁶Ja'nca yo'oguë baji'i. Riusu, baguë ta'yejeiye ba'ie, guënamë re'oto ba'icua, baguë bainreba si'acuare gu'aye caza caguë, ja'anre yo'oni jëhuaguë baji'i. ⁷Ja'nca ba'iguëbi Riusu bainreba ba'icuaní guerra huayebi huesoni

senjoñe poreguë baji'i. Si'a bain jubëan, si'a bain tin coca cacua, si'a re'oto bainre guanseye poreguë baji'i. ⁸Ba'iguëna, si'a yija bainbi baguëni gugurini rëanni bojohuë. Bacua mamíña yua ru'rureba ba'isiren, ja'anrë, ba Riusu Zin, baguë uti pëbë, si'arën ba'icua quëa pëbë, bacua mami yua ja'anruna toyani jo'cama'ise'e ba'itoca, bacuabi ba gu'aguërebani gugurini rëanni bojohuë.

⁹Ganjo bacuabi ën cocare achani ye'yeja'bë.

¹⁰Preso zeanja'ñe cuencuesi'cuabi preso zeansi'cua ba'ija'cua'ë.

Guerra hua hua'tibi huani senjoja'ñe cuencuesi'cuabi guerra hua hua'tibi huani senjosi'cua ba'ija'cua'ë.

Ja'nca ba'ija'cua sëani, Riusu bainrebabi baguëni gare jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, baguë tëani baja'yete ëjoye bayë.

¹¹Ja'nrëbi, se'e ëñato, yequë gu'a hua'guëbi yija sa'nahuëbi eta mëji'i. Samu cachoñëa, oveja zin cachoñëa'ru ba'iyë baguë, aña pëquë tërëye'ru tërëguë cabi. ¹²Yequë gu'a hua'guëbi ba'iguëna, baguë ta'yejeiye ëjaguë ba'iyë'ru si'a bainni güina'ru guansegüë baji'i. Ba hua'guë ja'si nesiru huachose'e sëani, mësacua yua baguëni gugurini rëanni bojojën ba'ijë'ën caguëna, ja'nca yo'ohuë. ¹³Gu'a hua'guë yijabi eta mëisi'quëbi ai ta'yejeiye yo'oni ëñoguëna, bainbi ai ëñajën rën'ë. Toare guënamë re'otobi gachoni ëñoñe'ga yo'obi baguë. ¹⁴Ja'nca yo'oguë, yequë gu'a hua'guëbi ba'iguëna, yija ba'icuaní ai coqueye guenseguë baji'i. Ja'an hua'guë yua guerra hua hua'tibi sinjobëna huaisi'quëta'an, go'ya raji'i. Ja'nca sëani, mësacua yua baguë ba'iyë'ru imagenre te'ntoni nëconi bajë'ën, coqueguë guansebi. Guansegüëna, bacuabi baguë ba'iyë'ru imagenre te'ntoni nëcohuë. ¹⁵Nëcojënna, gu'a hua'guë yijabi eta mëisi'quëbi ba imagena sëcoguëna, imagen se'gabi y'leni coca ca bi'rabi: —Si'acua yua yë'ëni gugurini rëanni bojojën ba'ijë'ën, guansegüë cabi.

Cani, bainbi gugurini rëanma'itoca, bacuare huani senjoñe guansebi.

¹⁶Ja'nrëbi, si'a bain, jëja bacua, jëja beocua, bonse bacua, bonse beo hua'na, preso zeansi'cua, preso zeanma'isi'cua, si'acuare choini, bacua jëja ëntë sara o bacua të'ribë, ja'anruna baguë toyayete së'queye guansebi.

¹⁷Guansegüëna, bainbi gu'a hua'guë mami o baguë número, ja'anre toyani së'quese'e beotoca, bonse coye, bonse insiye ja'anre yo'oye porema'inë. ¹⁸Ja'an númerote masiye yëtoca, ai ba'iyë ro'tani masiye bayë. Ja'an masicuabi ba gu'a hua'guë númerote cuencueni, baguë ba'iyete masija'bë cayë. Baguë número yua seiscientos sesenta y seis sëani, bainbi cuencueye poreyë.

El canto de los 144,000

14 ¹Ja'nrëbi, que cubë, Jerusalén ba'iyë, ja'an cubëna ëñato, Riusu Mamaquëbi huajëguë nëcabi. Baguë bainreba, 144,000 ba'icua,

baguë mami, baguë Taita mami bacua të'ribëanna toyani sè'quesi'cua, bacuabi baguë naconi te'e nëcahuë. ²Ja'nrëbi, guënamë re'otona achato, arpa huaicuabi ai re'oye achoye arpa huajjën gantahuë. Ai sao ziaya achoye'ru ba'ijën, mëjo jëja cueye'ru achojën, bacua arpate huajjën, re'oye achoye gantajën baë'ë. ³Riusu jëjauë mami o baguë número, ja' guëna sei huë, gajese'ga ba'i hua'na ba'iru, ira ëja bain ba'iru, ja'anrute ba'ijën, bacua mame coca gantajën baë'ë. Gantajën ba'ijënna, ba 144.000 ba'icua, yijabi tëani quë'ñeni mame re'huasi'cua sëani, ja'ancua se'gabi ba gantayete ye'yeye porehuë. ⁴Ja'ancua yua romi pa'roma'isi'cua, si'si recoyo beocua, gu'a jucha gare yo'oye beoye baë'ë. Ja'nca ba'icuaabi Riusu Mamaquë sairuan, si'aruanna te'e conni saiye. Bacuabi Riusuni, baguë Mamaquëni, bacuani ru'rureba si'a recoyo ro'tajën ba'isi'cua sëani, Riusu ru'ru tëani basi'cua baë'ë. ⁵Gare coqueye beoye ba'ijën, gare jucha yo'oye beoye ba'ijën, si'si ëñomajën baë'ë.

Los mensajes de los tres ángeles

⁶Ja'nrëbi, guënamë re'otona ëñato, yequë anje hua'guëbi jobo ca'ncore ganhuaguë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi Riusu cocareba carajeiye beoye ba'iyete quëani achoguë, si'a bain yijare ba'icua, si'a re'oto bain, si'a bain tin coca cacua, ja'ancuabi te'e ruiñe achaja'bë caguë, ⁷si'a jëja coca quëani achobi: —Riusuni ai ruiñe ëñajën, baguë ta'yejeiye ba'iyete ai bojojën cani achojën ba'ijë'ën, yurera baguë bënni senjorën ti'anse'e sëani. Baguë yua guënamë re'oto, yija re'oto, jai ziaya re'oto, si'a oco etaruan, ja'anre re'huani jo'casi'quëre sëani, baguëni gugurini, baguëni si'a recoyo bojojën ba'ijë'ën, quëani achobi.

⁸Quëani achoguëna, ja'nrëbi, yequë anje hua'guë samu ba'iguëbi ganhua rani, coca quëani achobi:

—Ba jai huë'e jobo Babilonia casi jobo yua huesëni carajaji'i. Gare carajaji'i. Ba jobo bainbi bacua jo'cha yua si'a re'oto bainni uncuajën, bacuare güebojën, bacua naconi gu'a juchare a'ta yo'o güesehuë, quëani achobi.

⁹Quëani achoguëna, ja'nrëbi, yequë anje hua'guë, samute ba'iguëbi ganhua rani, coca quëani achobi:

—Si'a bain yua ba gu'a hua'guëni gugurini rëancua, baguë imagen te'ntose'ena gugurini rëancua, baguë mamire të'ribë, ëntë sara, ja'anruna sè'que güesecua, ¹⁰ja'ancuabi Riusu jo'cha ro'rohuëte coní uncuye bayë. Ja'an jo'cha ro'rohuë yua Riusu ta'yejeiye bënni senjoja'ne sëani, bacuabi uncuajënna, Riusubi bacuani ai jëja bënni senjoji. Jai toabo, jul'ju sën toabobi zëinguëna, Riusubi bacuare ja'anruna senjoguëna, Riusu Mamaquë, Riusu anje sanhuë, bacuabi ëñajënna, ai ba'iyë ai ja'siyë ai yo'ojën ba'iyë. ¹¹Caraye beoye ai yo'ojën, bëani huajëye gare beojënna,

ba toa yua gare yayaye beoye pico huëoguëna, ai ja'siye ai uyë bacua. Gu'aguëreba, baguë imagen te'ntoni nëcose'e, ja'anna gugurini rëansi'cua sëani, gu'a hua'guë mami së'quesi'cua sëani, ai yo'oyë. ¹²Ja'nca ai yo'ojëna, Riusu bainreba, Riusu cocarebare achani yo'ocua, Jesusni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuabi Riusu tëani baja'yete bojora'rë ëjoye bayë. Gare jo'caye beoye baguëni ëjojën ba'ija'bë cayë, quëani achobi.

¹³Quëani achoguëna, ja'n'rëbi, yequëbi guënamë re'otobi yë'ëni coca quëabi:

—Më'ë utina ñaca toyani bajë'ën: “Yureñabi mai Èjaguë ro'ire junni tonsi'cuabi ai ba'iyë ai bojojën ba'iyë.” Riusu Espíritu'ga guïna'ru caji: Aito. Ai ba'iyë ai bojojën ba'iyë. Re'oye yo'o yo'osi'cuabi junni tonjën, te'e ruiñe bëani huajëye poreyë, bacua re'oye yo'o yo'ose'e yua guënamë re'otona ëñose'e sëani, quëabi.

La cosecha de la tierra

¹⁴Quëaguëna, ja'n'rëbi, pico re'otona ëñato, yequë, Bainguë'ru Raosi'quë ba'iguë'ru pojei pico re'ohuëte ñuji'i. Zoa curi maro, ëja bain maro yua baguë sinjobëte tuji'i. Aon tëa hua'ti ga'hua, ai re'oye guë'tosi hua'tire babi. ¹⁵Ja'nca ba'iguëna, yequë anjebi Riusu huë'ebi etani, pico re'ohuë ñu'iguëni ai jëja coca cani achobi:

—Më'ë aon tëa hua'ti ga'huabi eoni, aon tëa tëcahuë sëani, ba aonre tëani bajë'ën. Si'a yija aon yua re'oye ya'jibi, cani achobi.

¹⁶Cani achoguëna, pico re'ohuëte ñu'iguëbi baguë aon tëa hua'ti ga'huabi eoni, yija aonre tëani si'abi.

¹⁷Tëani si'aguëna, yequë anjebi Riusu huë'e guënamë re'oto ba'i huë'ebi etani, aon tëa hua'ti ga'hua re'oye guë'tosi hua'tire babi. ¹⁸Baguëna, yequë anje toa re'hua ëjaguë ba'iguëbi misabë ca'ncobi etani, aon tëa hua'ti ga'hua baguëni ai jëja coca cani achobi:

—Më'ë hua'tibi eoni, bisi ëye si'a yijare ba'iguëna, bisi ëye ya'jirën ti'anse'e sëani, si'aye tëani bajë'ën cani achobi.

¹⁹Ja'nca cani achoguëna, ba anjebi baguë hua'ti ga'huabi yijana eoni, bisi ëye si'ayete tëani, Riusu ëye tumu ro'rohuë jai ro'rohuëna senjoni ayabi. Ayaguëna, Riusubi bëinguë, ai jëja si'nsejën tumuñu caguë, ²⁰huë'e jobo ca'ncore ba'ijën, ai jëja tumujën, ëye gonore tumujën su'rijën si'nsehuë. Ja'nca si'nsejënna, ziebi yua ba tumu ro'rohuëbi etamaquë. Etani, ai rëiye saoguë, zie ziaya saoye'ru saobi. Caballo hua'na yi'obo gueonsiru tëca ba'iyë'ru rëiguë, samute cien kilómetro saoguë baji'i.

Los ángeles con las siete últimas calamidades

15 ¹Ja'n'rëbi, se'e mëiñe ëñato, yequë guëname toya yua yë'ëni ëñose'e baji'i. Guënamë re'oto yo'o con hua'na te'e ëntë sara

samucuabi ai ba'iyé ai go'sijeiyé éñojëna, ai éñagué rën'é yè'è. Raure bainni jo'cajën raè'è. Ja'an rau, te'e éntë sara samu raure jo'cajënna, Riusu yua ja'anbi bainre ai yo'o güeseni tëjiye ro'tabi. ²Ja'n'rëbi, guëna zitara ba'iyé'ru éñobi. Toa zëinsira ba'iyé'ru éñoguëna, Riusu bainreba, ba gu'aguërebani baguë imagen te'n'toni nëcose'ena ja'anna gugurini rëin güesi'cua, baguë número sè'que güesi'cua, bacuabi yua guëna zitara yëruhuate ba'ijën, Riusu arpa insisi ma'carëanre huaijën nëcahuë. ³Ja'nca nëcajën, Riusu ira bainguë consi'quë Moisés hue'eguë, Jesucristo go'ya raisi'quë, bacua ganta cocare gantahuë:

Yëquëna ta'yejeiyereba Éjaguë Riusu, më'ëbi ai ba'iyé ai re'oye yo'oguë, ai ta'yejeiyé yo'oni yëquënani éñohuë më'è.

Më'è te'e ruiñe ba'i ma'are yëquënani éñoguëna, ja'an ma'aja'an ganiñe ai re'oye ba'iji, Éjaguë.

Gare carajeiyé beoye ai masiye guanseyë më'è, si'a re'oto bain éjaguëreba sëani.

⁴Ja'nca guansequëna, si'acuabi më'è ta'yejeiyé ba'iyete quëani achojën, më'ëni gugurini bojojën ba'iyë.

Ja'an yo'oma'icua gare beoyë, Éjaguë, më'è se'gabi si'si recoyo beoguë sëani.

Më'è si'nseja'yete yua si'a re'oto bain masi si'ase'e sëani, si'a bainbi më'ëni gugurini rëanjën raiyë, gantajën nëcahuë.

⁵Gantajën nëcajënna, ja'n'rëbi, Riusu hu'è guënamë re'otore ba'iguëna, ba sa'nahuëreba ba'i sonohuera, Riusu coca ba'i sonohuera yua anconi éñoguëna, éñahuë yè'è. ⁶Ja'an sonohuerate ancoguëna, ba guënamë re'oto yo'o con hua'na te'e éntë sara samucua raure jo'cani si'aja'cua bacuabi etahuë. Go'sijei caña, si'si beo cañare ju'ljën, zoa curi tëinmeare bacua coribate tën'è. ⁷Etajënna, ja'an ta'yejeiyé ba'i hua'na gajese'ga ba'icua te'eguëbi zoa curi ro'rohuëan te'e éntë sara samu ro'rohuëan Riusu rau re'co bu'iyé ayase'ere inni, ba anje sanhuë te'e éntë sara samucuana insibi, bainni ai yo'o güesejën ba'iyete. Riusu yua gare carajeiyé beoye si'arën ba'iguëbi ja'an rau re'core re'huaguëna, anje sanhuëbi gu'a bainna jo'cayé ba'è'è. ⁸Riusu hu'èere cato, baguë ta'yejeiyé yo'oye pore éjaguë sëani, si'a hu'èe yua toa pico ayani ta'pise'e bajil'i. Ja'nca ba'iguëna, anje sanhuëbi bacua rau ro'rohuëan te'e éntë sara samuhuëanre jañuni tonni tëjiye tëca, maibi Riusu hu'èena cacayé gare porema'iñë.

Las copas del castigo

16 ¹Ja'n'rëbi, Riusu hu'èe sa'nahuëbi ai jëja coca cani, anje sanhuëni quëabi:

—Yuara mësacua rau, Riusu rau re'co ba'i ro'rohuëan te'e éntë sara samuhuëanre yijana jañuni tonni, bainni ai yo'o güesejël'ën, quëabi.

²Quëaguëna, anje hua'guë ru'ru ba'iguëbi sani, baguë ro'rohuëte yijana jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, ba gu'aguëreba, baguë imagen te'ntoni nëcose'e, ja'anna gugurini rëanjën ba'icua, gu'a hua'guë mami sè'que güesesi'cua, ja'an bainbi ai ca'mi rau ja'si nehuë. Ai gu'a ca'mi rau ai ja'siguëna, ai ba'ie ai bain yahui sëne baji'i.

³Ba'iguëna, ja'nrebi, yequë anje samu ba'iguëbi sani, baguë ro'rohuëte jai zia yana jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, ju'insi'quë zie jañuni tonse'e'ru runji'i. Ja'nca ruinguëna, baru ba'i hua'na, si'acuabi junni caraja'ë.

⁴Carajatena, ja'nrebi, yequë anje samute ba'iguëbi sani, baguë ro'rohuëte si'a ziayaña, oco eto gojeña, ja'an beoruna jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, beoru zie'ru runji'i. ⁵Ja'nca ruinguëna, Riusu anje ziaya re'oto cuiraguëbi coca caguëna, achahuë yë'ë:

Yureca, Ëjaguë, bainni ai re'oye ai yo'o güesehuë më'ë.

Ru'rureba ba'isirenbi si'arën ba'iguë, si'si recoyo gare beoguë sëani, ai re'oye yo'ohuë më'ë, Ëjaguë.

⁶Gu'a bainbi më'ë bainreba, më'ë cocareba quëani achocuare huani senjoni, bacua ziere jañuni tonjënna, më'ëbi yua ziere bacuani bëinguë uncuayë.

Ja'nca uncuaguëna, ba ziere uncuja'bë, cabi.

⁷Caguëna, yequëbi misabëte ba'iguëbi coca caguëna, achahuë yë'ë: —Aito, Ëjaguë. Më'ëbi ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusu sëani, ai masiye ro'tani bainre bëinguë, ai yo'o güesequë ba'iyë më'ë, cabi.

⁸Caguëna, ja'nrebi, yequë anje gajese'ga ba'iguëbi baguë ro'rohuëte ënsëguëna jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, ënsëguëbi ai jëja toarebare zënni, bainre ëo bi'rabi. ⁹Ëo bi'raguëna, ai ta'yejeiye ai ja'suye huanoguëna, ba bainbi Riusu ba'iyete ai gu'aye cahuë. Ba raure jo'casi'quë ba'iguëna, Riusuni ai gu'aye cajën, bacua gu'a juchare senjoma'ijën, Riusu tënoñete senma'ijën, baguë ba'iyete re'oye caye beoye gare ba'ë.

¹⁰Ba'ijënna, ja'nrebi, yequë anje te'e ëntë sara ba'iguëbi baguë ro'rohuëte ba gu'aguëreba jëja guëna seihuëna jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, baru ba'i re'oto yua zije re'otora runji'i. Ruinguëna, baru bainbi ai ja'siye ai yo'ojën, ja'ansicua zemeñoare cuncujën ai oë'ë.

¹¹Oijën, bacua ja'si nesiruanre ro'tajën, Ëjaguë Riusu guënamë re'otore ba'iguëna, baguëni ai gu'aye cajën, bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere jo'cani senjoñe gare güehuë.

¹²Ja'nrebi, yequë anje te'e ëntë sara te'e ba'iguëbi baguë ro'rohuëte ba jai ziaya Eufrates casiyana jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, ziyabi hueani, cueneni carajaji'i. Ja'nca carajeiguëna, yequë ëja bainbi ënsëguë eta rai ca'ncobi guerra huajën raiye porehuë.

¹³Ja'nrebi, aña pëquë, gu'aguëreba, Riusu coca coqueye casi'quë, ja'ancua ba'ijënna, ai gu'a huati hua'i jojo hua'i ba'iyë'ru samutecuabi

bacua yi'oboanbi etajëna, ënahuë. ¹⁴Huati hua'li yua ai gu'ayereba gu'aye yo'ocua, zupai concuabi ai ta'yejeiye yo'oni ëñoñe porecua baë'ë. Si'a yijana sani, si'a bain ta'yejeiye ëjacuare choini, Riusuni guerra huañu cajën, bacuare te'eruna ñë'cohuë. Mai ta'yejeiyereba E'jaguë Riusu ëñojai umuguse sëani, baguëbi coca cabi: ¹⁵“Yureca, bonse jian hua'guë ti'añe'ru te'e jëana bainni ëñoguë rajia'guë'të yë'ë. Eñoguë raiguëna, yë'ë bain ëñajën ëjocuabi ai bojojën ba'ija'cua'ë. Ja'ancuabi bacua cañate re'oye re'huajën, can beohuëan ba'ima'ijëna, yequëcuabi ëñani masiye porema'iñë” cabi. ¹⁶Yureca, hebreo cocabi cato, bacua ñë'casiru yua Armagedón hue'ebi.

¹⁷Ja'nre'bi, yequë anje te'e ëntë sara samu ba'iguëbi baguë ro'rohuëte yija ëmë re'otona jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, Riusu jëja guëna seihuëbi Riusu huë'ere ba'iguëna, ja'anrubi ai jëja coca cani achobi:

—Yua'ë. Rau re'core jañuni tonni tējihuë, cani achobi.

¹⁸Cani achoguëna, ja'nre'bi, ai jëja mëjo jue'neñereba jue'neñe baji'i. Ai ba'iyë ai ta'yejeiye ai achoguë, mëjo cueyereba cueye baji'i. Yija'ga ai jëja ñu'cueyereba ñu'cueye baji'i. Bain gare ëñama'ise'e'ru ba'iyë ta'yejeiye ai yija ñu'cueye baji'i. ¹⁹Ba'iguëna, ba jai huë'e jobo si'a jobobi samute ba'iruan jose'e baji'i. Si'a re'oto bain huë'e joboñabi huesëni carajaë'ë. Riusubi ba ta'yejeiye ba'i jobo, Babilonia casi jobore ro'taguë, baru bainni ai ta'yejeiye ai yo'o güeseguë tonbi. Baguë re'co ai bëiñe ca'nquese'ere ro'rohuëna queoni, bacuani bëinguë, uncuni si'aye guansebi. ²⁰Ja'nca yo'oguëna, si'a juboanbi huesëni carajaji'i. Cubëanre cu'eto, gue tinjañe beoye baji'i. ²¹Ja'nre'bi, oco garasibëan, ai ba'iyë oco to'iñe'ru guënamë re'otobi tonji'i. Ga garasibë yua te'e bulto rëquëye'ru rëquëguë, bainni ëama'iñereba ja'si yo'oguëna, bainbi ai huaji yëye ëñajën, Riusure ai gu'aye cajën baë'ë, Riusu yua rau ba'iyë'ru ai yo'o güeseguë tonse'e sëani.

Condención de la gran prostituta

17 ¹Ja'nre'bi, anje sanhuë te'e ëntë sara samu ro'rohuëanre basi'cua, te'eguëbi yë'ëna rani cabi:

—Yua raijé'ën. Saiñu. Ba gu'a romigo a'ta yo'osi'co, ziaya re'otore ba'igo, bagote bënni senjoni toñete ëñoñë yë'ë. ²Si'a ën yija bain ta'yejeiye ëjacuabi bago naconi yahue umejën, a'ta yo'ojën baë'ë. Ja'nca ba'ijëna, bainbi bago gu'a jo'chana güebejën baë'ë, cabi.

³Cani, Riusu Espiritubi saguëna, anjebi yë'ëre bain beo re'otona sani, ba gu'a romigote yë'ëni ëñobi. Eñoguëna, airu hua'li hua'guë gu'a hua'guë majequëre tuco'ë. Gu'a hua'guëre cato, si'a gu'a mamiña Riusuni gu'aye case'e yua baguë ga'nihuëte toyani së'quese'e baji'i. Te'e ëntë sara samu sinjobëan, si'a sara cachoñëa, ja'anre babi. ⁴Gu'a romigote cato, ai re'o caña, bajacu can, majei can, ja'anre sayasi'co baco'ë. Zoa curi, go'sijei

gatará'carëan ai ro'ira'carëan, perlara'carëan, ja'anbi bago ñajei tēcare ñeco'ë. Zoa curi ro'rohuë gu'a jo'cha ro'rohuëte bago baco'ë. Bago gu'aye yo'ose'e, bago yahue umeni a'ta yo'oni jēhuase'e yua bago gu'a jo'cha naconi ja'mese'e baji'i. ⁵Bago tē'ribēna ēñato, bago mami toyase'e, bain ye'yema'ise'e sē'quesi'co baco'ë: “Ta'yejeiye huē'e jobo Babilonia hue'eyē yē'ë. Si'a gu'a romicua, bacua ējagobi si'a ēn yija a'ta yo'ogo, ai gu'aye ēñogo ba'iyē yē'ë” toyani jo'case'e baji'i. ⁶Ai gu'aye yo'ogote ēñahuē yē'ë. Riusu bainreba Jesús ro'ire junni tonsi'cuare jayago, bacua zie jañuni tonse'ena güebes'i'co baco'ë. Ba'igona, bagoni ai ēñaguē rēn'ë yē'ë. ⁷Ēñaguē rēinguēna, anjebi yē'ëni coca quēabi:

—Bagoni ēñaguē rēiñe beoye ba'ijē'ën. Bago ba'iyē, gu'a hua'guē ba'iyē, bainbi masiye porema'icuata'an, mē'ëni quēayē yē'ë. Gu'a hua'guēbi te'e ēntē sara samu sinjobēanre, si'a sara cachoñēare baguē, ba gu'a romigobi tuigona, saji. ⁸Ja'nca ba'ijēnna, mē'ëbi ēñahuē. Gu'a hua'guēbi ru'rureba ba'isirēn baji'i. Yureña beoji. Jē'te, ba rēi gojerebabi huajēguē eta mēni, ja'n'rēbi carajeiye beoye bēnni senjosi'quē ba'ija'guē'bi. Gu'a hua'guēbi ru'rureba ba'isirēn ba'iguē, yureña beoguē, jē'te huajēguē raiguēna, gu'a bain hua'nabi ai ēñajēn rēiñē. Bacua mami yua yija re'oto re'huasirēn quē'rē ja'anrē Riusu bain gare carama'ija'cua uti pēbē, Riusu huajē pēbē, ja'anruna toyani re'huama'ise'e ba'iguēna, ai ēñajēn rēiñē bacua.

⁹Yureca, gu'a hua'guē ba'iyete masiye yētoaca, ye'yeye porecuabi masija'bē: Baguē te'e ēntē sara samu sinjobēan yua te'e ēntē sara samu cubēan ba'iji. Ba gu'a romigobi ja'anboanre tuigo baco'ë. ¹⁰Ja'anbēan'ga yua te'e ēntē sara samu ta'yejeiye bain ējacua ba'iyē. Te'e ēntē saracuabi quē'ñeni senjosi'cua ba'iyē. Te'eguēbi yure ba'iji. Te'eguēbi jē'te bēaguē raiji. Ja'nca raiguēbi rēño ñēserē se'gara bēaja'guē'bi. ¹¹Ja'n'rēbi, gu'a hua'guē ru'ru ba'isirēnbi ba'iguē, yureña beoguē, ja'anguēbi ta'yejeiye bain ējaguē te'e ēntē sara samute ba'iguē, yua ba sietecua naconi ba'isi'quēbi bēajani, ja'n'rēbi carajeiye beoye bēnni senjosi'quē ba'ija'guē'bi.

¹²Yureca, gu'a hua'guē cachoñēa si'a sarahuēanre ēñahuē mē'ë. Ja'anhuēan yua yequē ta'yejeiye bain ējacua si'a saracua ba'iyē. Yuta bēama'iñē bacua. Gu'a hua'guēbi bēaguē raiguēna, bacuabi baguē naconi te'e bēajēn, te'e hora se'ga guanseye poreyē. ¹³Bacuabi te'e ro'tajēn, bacua ba'i joboanre gu'a hua'guēna jo'cajēnna, bacua joboanre guansecaiji. ¹⁴Ja'nca ba'iguēna, si'a jubēbi huēni, Riusu Mamaquē, mai gu'a jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'quē, ja'anguēni guerra huayē. Huajēnna, Riusu Mamaquēbi bacua'ru quē'rē ta'yejeiye jēja bani, bacuani ñu'ñujei güeseji. Baguē yua si'a bain ta'yejeiye ējacua'ru quē'rē ai ba'iyē ai ta'yejeiye ējaguēbi ba'iji. Yequēcua quē'rē jēja bacuabi beoyē. Baguēte concua cuencuesi'cua yua baguē bainreba sēani, baguēni si'a recoyo ro'tajēn, baguēni jo'caye beoye conjēn ba'iyē, anjebi yē'ëre quēabi.

¹⁵Quëani, ja'nrebi yeque cocare yè'ëni quëani achobi:

—Yureca, ba re'otore ëñahuë mè'ë. Ba gu'a romigobi ja'anrute tuigo ba'igo. Ba ziaya re'oto yua si'a re'oto bain jubëan, ai jai jubëan, si'a bain coca cacua ja'ancua ba'ijëna, gu'a romigobi bacuani guansego ba'igo. ¹⁶Ba cachoñëa si'a sara ta'yejeiye bain ëjacua ba'ijëna, mè'ëbi ëñahuë. Bacua yua gu'a hua'guë naconi te'e guansejën, yua gu'a romigoni bëinjën, ai je'o bayë. Bagote huesoni ñu'ñu güesejeiyë. Bagote zeanni, bago caña beorura rutani, bago hua'ire anni, bago ga'nihuëte toana senjoni ëoyë. ¹⁷Riusubi ja'anre bacuani ro'ta güeseqüëna, ja'nca yo'oyë. Riusu cuencuese'e sëani, bacuabi te'e ro'tajën, bacua joboanre gu'a hua'guëni guanse güesehuë. Riusu cani jo'case'e'ru ba'ija'ye tëca, ja'nca yo'oyë. ¹⁸Yureca, ba gu'a romigote ëñahuë mè'ë. Ja'angobi yua ba quë'rë ta'yejeiye huë'e jobo ba'igo. Si'a bain ta'yejeiye ëjacua'ru quë'rë ta'yejeiye ëjago ba'igo, anjebi yè'ëre quëabi.

La caída de Babilonia

18 ¹Ja'nrebi, guënamë re'otona ëñato, yequë anje, ai ta'yejeiye ëjaguë'ru ba'iguëbi gaje raji'i. Gaje raiguë, ai ba'iyë ai go'sijeiguëbi mia re'oto ñatani saoye'ru miaguëna, yija re'oto si'a re'oto yua mia re'oto'ru runji'i. ²Ruinguëna, anjebi si'a jëja coca cani achobi:

Yua gare huesëni carajaji'i.

Gare huesëni carajaji'i.

Ba ta'yejeiye huë'e jobo Babilonia casi jobobi gare huesëni carajaji'i. Huati hua'i ba'iru se'ga'ru ruinguëna, si'a gu'a huati hua'i, si'a ca hua'i hua'na gu'a je'o ba hua'na, ja'an hua'na se'gabi ba huë'e jobore ëñajën cuirayë.

Ja'an huë'e jobo yua ba gu'a romigo'ru ba'iyë baji'i.

³Bago gu'a jucha a'ta yo'ose'ebi bago jo'cha naconi ca'nquegona, si'a re'oto bain jubëanbi coní uncuni güebehuë.

Si'a ta'yejeiye bain ëjacuabi yua bago naconi ai a'ta yo'ohuë.

A'ta bonsere baza cagona, bonse insicuabi bago yëse'ere bendieni, ai ta'yejeiye curi ëjacua ruën'ë, cani achobi.

⁴Cani achoguëna, ja'nrebi, yè'ëbi achaguëna, yequëbi guënamë re'otobi cani achobi:

Yè'ë bainreba si'acua rajj'ën.

Ba gu'a huë'e jobore gare jo'cani quëñëj'ën.

Ja'an huë'e jobo yua ba gu'a romigo'ru ba'iyë baji'i.

Bago gu'a juchare bago naconi te'e yo'oma'iñe cajën, rau naconi bagoni si'nseja'ye'ru si'nse güesema'iñe cajën, gare quëñëni, yè'ëna rajj'ën.

⁵Bago gu'a jucha yo'ose'ere jucha pëbëna toyani bëyotoca, guënamë re'oto tëca ti'anji.

Riusubi ja'anre gare huanë yeye beoye ëñaji.

⁶ Bagobi gu'aye yo'ogona, ja'anse'ebi bagoni samu viaje bënni senjojë'ën.

Bago gu'a jucha yo'ose'ere bago jo'cha re'co naconi ca'nqueni, bago uncuase'e'ru samu viaje bagoni ai yo'o güeseye uncuajë'ën.

⁷ Bago yua ta'yejeiye bonse ëjagobi a'ta bonsere ro coní bagona, bago bain junni huesëjënna, ota oija'go cajën, güina'ru bago ai ja'siye ai yo'oye tëca ai jëja si'nseyete bagona jo'cajë'ën.

Ja'ansi'co yua ro bagora'ru huanoguëna, ja'ansi'cobi cago: “Bain quë'rë ta'yejeiye ëjago sëani, hua'jego ba'iyete gare huanõe beoye ba'iji yë'ëre.

Bojoye se'ga ba'iyë yë'ë” cago.

⁸ Cagona, ja'ansi umugusebi bagote bënni senjoñe ba'iji.

Rauna ju'iñe, yequë ju'insi'cuare ota oiye, aon gu'ana ju'iñe, toana uni si'aye, ja'an naconi bagoni ai jëja ai yo'o güeseji Riusu, mai quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë sëani, caní achobi.

⁹ Si'a bain ta'yejeiye ëjacuabi bago naconi yahue umeni ai a'ta gu'aye yo'ojën, bago naconi re'o bonsere ro bajën, ja'ancuabi ëñani, bago uyebi toa pico huëiguëna, bagote ai ba'iyë ai jëja ota oijën ba'ija'cua'ë. ¹⁰ So'obi ëñajën, bago bënni senjoñete huaji yëye ëñajën, sa'ñeña coca caja'cua'ë: ¡Chao hua'gore! ¡Chao hua'gore!

Babilonia casi jobo quë'rë ta'yejeiye ba'i jobo ba'isi'coreta'an, te'e hora se'gabi më'ëni bënni senjoni tonse'e baji'i, sa'ñeña ota güijjën caja'cua'ë.

¹¹ Bonse insicua'ga bago carajese'ere ëñajën, bagote ai ta'yejeiye ai jëja ota güija'cua'ë. ¿Yureca, mai bonsere nebi coye'ne? cajën, ¹² bacua zoa curi, plata, go'siwei gatara'carëan, perlara'carëan, me'najei caña, bajacu caña, majei caña, seda caña, re'o sunqui tontoña, ai ma'ña sën tontoña, elefante gunjibi te'ntosi ma'carëan, ai ro'i sunquibi te'ntosi ma'carëan, guëna ma'carëan, bronce, hierro, mármol, ja'an guëna bonse, ¹³ canela, aon re'oye sëne, ma'ña sëne, incienso, mirra, bisi ëye jo'cha, hui'yabe re'co, harina re'oye toase'e, trigo aon, huaca hua'na, oveja hua'na, caballo hua'na, yija gani yo, bain yo'o yo'ojën ba'icua, bacua ba'iyë, ja'anre bajën, Bonsere bendieñu cacuata'an, yureca bacuana cocua gare beoja'cua'ë.

¹⁴ Ja'nca beoja'cua sëani, ai jëja ota güijjën caja'cua'ë:

Më'ë me'najei bonse, re'o aon bonse, ja'anre bani, bojogo ro'tagona, yureca gare carajaji'i.

Ja'anre cu'etoca, gare tinjañe beoye ba'iji, caja'cua'ë.

¹⁵ Ja'an bonse bendiecu, bago cogo ba'ise'ena curi coreba cosi'cua, ja'ancuabi so'obi ëñajën, bago ai ja'siye ai oiyyete ro'tajën, bagote ai jëja achoye ota oijën ¹⁶ güija'cua'ë:

iChao hua'gore! iChao hua'gore!

iQuè'rè ta'yejeiye ba'i jobore!

Mè'è yua èja romigo sèani, me'najei caña, bajacu caña, majei caña,
ja'anre sa'yesi'co baco'è.

Zoa curi, go'siyei gatara'carèan, perlara'carèan, ja'nca ñesi'co baco'è.

17 Ja'nca ba'isi'cota'an, te'le hora se'gara ba'iguèna, mè'è bonse beoru
gare carajaji'i, ota oijèn güija'cua'è.

Ja'n'rèbi, yequècua, jai ziaya yo èjacua, bacuare yo'o concua, marinero
hua'na, jai ziyabi bonse sani bendiecuca, si'acuabi so'obi nècajèn,

18 bago uyebi toa pico huèiguèna, ja'anre èñajèn, ai jèja achoye ota oijèn
güija'cua'è:

—Yequè huè'e jobo què'rè ta'yejeiye ba'i jobobi beoji, ota güijèn caju'cua'è.

19 Cani, bacua sinjobèanna ya'o pè'npèjèn, ai jèja ota güijèn, coca
caja'cua'è:

iChao hua'gore!

iQuè'rè ta'yejeiye ba'i jobo ba'isi'core!

Ziaya yo èjacua si'acuabi bago bonsere sani bendiejèn, curi èjacua
ruèn'è.

Yureca, te'le hora se'gara ba'iguèna, gare huesèni carajeisi'co runco'è,
cajèn ota güija'cua'è.

20 Yureca, Riusu ba'i jobo ba'icua, Riusu bainreba, Riusu bain raosi'cua,
Riusu cocarebare quèani achocua, mèsacua bojojèn ba'ija'cua'è.

Mai Èjaguè Riusubi mèsacua ai yo'ojèn ba'ise'ere, bago a'ta
huaise'ere ro'taguè, yurera bagoni ai ba'iyè ai yo'o güeseji.

Ja'nca sèani, bojojèn ba'ija'cua'è.

21 Ja'n'rèbi, anje hua'guè ai jèja baguèbi, ai jai gatabè aon toabè
ba'iyè'ru ba'iguèna, huèani, jai ziyana senjoni rèoni, coca quèani achobi:

—Ba ta'yejeiye ba'i jobo Babilonia casi jobo yua güina'ru te'le jèana
ai jèja senjoni tonni rèose'e ba'ija'go'co.

Ja'nca carajeigo ba'ija'go'co.

22 Ba'igona, arpa huaiye, bain gantaye, jurihuè juiye, coneta juiye,
ja'an yua gare se'e barute achoye beoye ba'ija'guè'bi.

Bonse yo'ocua, aon toacua, bacuare baruna cu'etoca, gare se'e
tinjañe beoye ba'iji.

23 Majahuè miañe gare se'e barute èñoñe beoye ba'iji.

Huejajèn ba'icua, bacua bojo coca cayete gare se'e barute achaye
beoye ba'iji.

Ba huè'e jobo bonse bendiecuca yua si'a yija què'rè ta'yejeiye èjacua
ba'isi'cuata'an, yurera carajeija'cua'è.

Ba gu'a romigobi ècore uncuni guènamè toyare èñago, si'a re'oto
bain jubèanre coquego ba'isi'cota'an, yurera carajeisi'co'go.

²⁴Ba huë'e jobo bainbi Riusu bainreba, baguë cocarebare quëani achocua, ja'ancuare ro huani senjoni, bacua ziere ro jañuni tongo, Riusu anjebi quëabi.

19 ¹Quëaguëna, ja'nrebi, yë'ëbi achaguëna, ai jai jubë bain, si'a guënamë re'oto ba'icua bi ai jëja achoye coca gantajën, te'e cahuë:

iAeluya! iAi bojojën bañuni!

iMai ta'yejeiye Ëjaguë Riusubi ai jaiguë'bi ba'iji!

²Maire tèani baguëbi si'a bain recoyo ro'tayete masini, bacuani ai yo'o güeseji.

Ba gu'a romigo ta'yejeiye ba'igobi bago ëmëcua naconi yahue umeni, ai a'ta yo'ogona, si'a re'oto bainbi ëñani, güina'ru bago'ru ruën'ë.

Riusu bainreba baguëte concuani huani senjogona, Riusubi bagoni güina'ru jo'caye beoye ai bënni senjoji, gantajën cahuë.

³Cani, ja'nrebi, bacuabi se'e ai achoye cahuë:

iAeluya! iBojojën bañuni!

Bagobi jo'caye beoye ai ugo.

Bago uyebi ba toa picobi jo'caye beoye si'arën huëiji, cahuë.

⁴Cajëna, ja'nrebi, ba ira ëja bain veinticuatrocua, ba gajese'ga ta'yejeiye ba'i hua'nabi Riusu guëna seihuëna gugurini rëanni, baguëni recoyo bojojën cahuë:

—iAmén! iAeluya! iAi re'oye yo'ohuë më'ë, Ëjaguë! cahuë.

⁵Cajëna, ja'nrebi, Riusu guëna seihuë yijacuabi coca ai jëja cani achobi:

Riusu bain baguëre yo'o concua, ta'yejeiye ba'icua, ta'yejeiye beocua, Riusuni ai ruiñe ëñajën, baguëni Ja'ë cajën bojocua, mësacua yua baguëni bojoreba bojojën, baguëni re'o cocare ai jëja achoye cajë'ën, cani achobi.

La fiesta de las bodas del Cordero

⁶Cani achoguëna, ja'nrebi, ai jai jubë bain coca cajëna, achahuë yë'ë. Ai sao ziaya achoye, mëjo ai jëja cueni achoye, ja'an ba'iyeru achojën, coca cahuë:

iAeluya!

Mai Quë'rë ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusubi si'a bainni guansegüë ba'iji.

⁷Baguë ta'yejeiye ba'iyete bojojën bañuni.

Baguëni ai re'o coca go'sijei coca cajën bojoñuni.

Baguë Mamaquë, bain jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'quë, baguë hueja umuguse yuara ti'anbi.

Baguë huejaja'co re'oye re'huasi'co ba'igo.

⁸Bago caña Riusu insise'e yua pojei caña gare si'si beo cañara re'o cañabi ai ba'iyë ai go'sijeiji, cahuë.

Bago re'lo cañare cajën, Riusu bainreba te'e ruiñe yo'ojën ba'ise'ere ro'tajën cahuë.

⁹Cajënna, ja'nrebi, Riusu anjebi yè'ëni cabi:

—Ñaca toyani jo'cajël'ën: “Riusu Mamaquë, junni tonni go'ya raisi'quë, baguë hueja umuguse aon fiesta ja'an fiestana choisi'cua yua ai recoyo bojogën ba'iyë, cabi.

Cani ja'nrebi, se'e yè'ëni cabi:

—Ja'an coca yure caguëna, Riusu te'e ruiñereba coca'ë cayë, cabi.

¹⁰Caguëna, ja'nrebi, yè'ëbi yua ba anjeni ai recoyo bojoza caguë, baguë guëon na'mina gugurini rëanhuë. Gugurini rëanguëna, baguë yua yè'ëni coca cabi:

—Yè'ëni gugurini rëañe yo'oma'ijël'ën. Yè'ë yua më'ë, më'ë te'e bain, Jesús te'e ruiñe ba'iyete quëani achocua naconi, mësacua ba'iyë'ru Riusuni te'e yo'lo conguë ba'iyë yè'ë. Riusuni bojoguë, baguë se'gani gugurini rëanjël'ën, cabi.

Jesús te'e ruiñe ba'iyete ëñajën ba'icuabi baguë cocarebare quëani achoye poreyë.

El jinete del caballo blanco

¹¹Ja'nrebi, yè'ëbi ëñaguëna, guënamë re'otobi a'nqueni saoguëna, yua caballo hua'guë ai pojequë, baguë tuiguë naconi ëñahuë. Ja'an tuiguëbi Te'e Ruiñe Ba'iguë, Riusuni si'a recoyo ro'taguë, ja'an hue'ëji. Ja'nca hue'ëguëbi bain ba'iyete te'e ruiñe masiguë, bacua bënni senjoñete te'e ruiñe tonji. Te'e ruiñe ro'taguëbi baguë je'lo bacuani guerra huaye masiji. ¹²Baguë ñaco yua toa zëinse'e'ru ba'iji. Èja bain ma, guëna mare ai ta'yejeiye tuiguë ba'iji. Baguë ta'yejeiye mami toyase'ere baguë, baguë se'ga masiji. Yequëcuabi ja'an mamire huesëyë. ¹³Baguë can yua zie ja'ñesi canre ju'iguë, baguë yua Riusu Cocarebare quëani achoguëbi, ja'an hue'ëji. ¹⁴Ja'nrebi, baguëre guerra huaye concua ai jai jubë si'a jubëbi guënamë re'otore ba'ijën, ai pojei can gare si'si beo canra, re'lo canre ju'ijën, caballo hua'na pojei hua'nare tuijën, baguëte te'e conjën ra'ë'ë. ¹⁵Baguë guerra hua hua'ti re'oye guë'tosi hua'tire baguë yi'obobi huiguë raoji. Ja'an hua'tibi si'a re'oto bainni huaza caguë, baguë guënañobi bacuani huaiguë guanseji. Bisi ëye tumuni gono su'riye'ru bacuani ai ta'yejeiye ai bënni senjoguë huaji. Riusubi bacuani ai bëinguë, baguë si'nseyete ba gono naconi ca'nqueguëna, bacuani bënni senjoguë uncuaji. ¹⁶Baguë mami yua baguë canre, baguë guënsohuate toyase'e baji'i: “Quë'rë ta'yejeiye Èjaguë'ë yè'ë. Si'a bain Èjaguë gañaguë'ë yè'ë” toyase'e baji'i.

¹⁷Ja'nrebi, yequë anjere ëñahuë yè'ë. Ènsëguëni nëcaguë baji'i. Ja'nca nëcaguëbi si'a ca hua'i hua'na guënamë re'otore ganhuacuani ai jëja cani achobi:

—Raijê'ên. Riusubi mäsacua aon fiestate yo'oguëna, ñê'ca rani to'teni uncuejê'ên. ¹⁸Bain ta'yejeiye ëjacua, soldado ëjacua, jêja bacua, caballo hua'na bacua tuicua naconi, si'a bain ba'icua, yo'o yo'oye zeansi'cua naconi, ta'yejeiye ba'icua, ta'yejeiye beocua, si'a bain ba'icuabi junni huesëjënna, bacuani bënni senjoñe'ru to'tejën, bacua hua'ire uncuejê'ên, cani achobi.

¹⁹Ja'nrëbi, ba gu'aguëreba, si'a bain ta'yejeiye ëjacua, bacuare guerra huaye concua, si'a jubëbi ñê'cani, ba pojei caballo tuiguë, baguëre concua, Bacuani guerra huañu cajën huëahuë. ²⁰Ja'nca huëajënna, ba gu'aguëbi preso zeansi'quë baji'i. Yequëre'ga, Riusu cocarebare te'e ruiñe quëani achoguë'ë yê'ë caguë, ro coqueguë quëaguë, baguë'ga preso zeansi'quë baji'i. Ja'anguë yua ai ta'yejeiye yo'oni, ba gu'aguë mami sê'quesi'cua, baguë imagen te'ntoni nëcose'ena gugurini rëancua, ja'ancuani coqueguë, ai ta'yejeiye yo'oni ëñosi'quë baji'i. Ja'an samucuabi preso zeansi'cua, toa zítara, ju'ju toa zëinsira, ja'anruna huajëcuare bënni senjoni tonsi'cua baê'ë. ²¹Tonjënna, pojei caballo tuiguëbi baguë guerra hua hua'tibi y'lobobi huiguë raoguë, si'a jubëte huani senjobi. Huani senjoguëna, si'a ca hua'i hua'nabi bacua hua'ire to'tejën, ai yajiye uncuehuë.

Los mil años

20 ¹Ja'nrëbi, yê'ëbi ëñaguëna, yequë anjebi guënamë re'otobi gaje raji'i. Ba rëi gojereba ta'pi ëjaguë baji'i. Jai guënamebi cadenamebi bani, ²ba aña pëquë ru'rureba ba'isirënbi ba'iguë, Zupai Huati, Satanás ja'an hue'e hua'guëre zeanni, baguëte huenni, Mil tëcahuëan ba'iyë tëca huensi'quë ba'ijjê'ên caguë, ³baguëte ba rëi gojerebana senjoni, ta'pini, re'oye pë'npëbi. Mil tëcahuëan ti'añe tëca ba'ijjê'ên caguëna, si'a re'oto bain jubëanre se'le coqueye beoye baji'i. Mil tëcahuëan ba'iguëna, ja'nrëbi, rëño nësebë ba'iyë baguëte etoye bahuë.

⁴Ja'nrëbi, yê'ëbi ëñaguëna, ëja bainbi bacua jêja guëna seihuëanre ñu'ijjën, gu'a bainni bënni senjoñe caye bahuë. Re'o bainni premio ro'iyë caye bahuë. Yequëcuare'ga ëñahuë yê'ë. Jesús ba'iyete quëani achojën ba'isi'cua, Riusu cocarebare quëani achojën ba'isi'cua, yequëcuabi ja'an ro'ire bacua sinjobëanre tël'yejënna, bacua reconoare barute ëñahuë yê'ë. Ba gu'aguëreba, baguë imagen te'ntoni nëcose'e, ja'anna gare guguriye beoye baê'ë. Gu'aguëreba mamire yua bacua tël'ribëanna, bacua ëntë sarañana gare sël'que güeseye beoye baê'ë. Ja'nca ba'isi'cuabi go'ya rani, bacua Cristo Ëjaguë naconi mil tëcahuëanbi guansejën ba'iyë. ⁵Ja'ancua yua ru'ru go'ya raisi'cua ba'iyë. Yequëcua Riusu bainreba junni huesësi'cuabi yuta go'ya raima'iñë. Mil tëcahuëan ba'iyë tëca ëjoye bayë. ⁶Ru'ru go'ya raisi'cuabi ai ta'yejeiye bojojën ba'iyë. Bain gare junni huesëye ba'irën samu ba'irënbi ti'anguëna, ru'ru go'ya raisi'cuabi

gare junni huesëye beoye ba'iyë. Ja'nca ba'icucabi yua Riusu pairi sanhuë, Cristo pairi sanhuë, ja'nca ba'icua'ru ba'ijën, Riusu huë'e yo'o ma'carëanre yo'o conjën, Cristo naconi mil tëcahuëanbi te'e guansejën ba'iyë.

Derrota del diablo

7 Ja'nrebi, mil tëcahuëan ba'iguëna, Zupai Huati preso zeansi'quëre etoye bayë. 8 Etoguëna, baguë yua si'a yija bain, si'a re'oto bain jubëanre coqueguë saiji. Gog, Magog, ja'an hue'ecua si'acuare ñë'coni, Riusu bainni guerra huanu caguëna, ai ta'yejeiye jubë ba'iyë. Jai ziaya yëruhua mejara'carëanre cuencueye poretoca, quë'rë ai jai jubë bain ba'iyë. 9 Ja'an ba'icucabi jubë ganijani, Riusu bainreba ba'iru, Riusu huë'e joboreba, baguë jobo ai yëni baye, ja'anruanre të'ijeije te'huejën raiyë. Ja'nca rajëna, toabi guënamë re'otobi gaje tonni, bacuare ëoni huesoni si'aji. 10 Huesoni si'aguëna, Zupai Huati bacuare coquesi'quëni zeanni, toa zitara ju'ju toa naconi zëinguëna, ja'anrana senjoni toñë. Ba gu'aguëreba, yequë, Riusu cocarebare te'e ruiñe quëani achoguë'ë yë'ë caguë coquesi'quë, bacua'ga toa zitarate te'e ba'iyë. Bacua naconi, ba samutecucabi gare jo'caye beoye ai ta'yejeiye ai ja'siye ai yo'ojën na'ijajjën ñatajajjën ba'iyë.

El juicio ante el gran trono blanco

11 Ja'nrebi, yë'ëbi ënaguëna, mai quë'rë ta'yejeiye Ejjaguëbi baguë jëja guëna seihuë, jai seihuë, ai pojei seihuëte ñuji'i. Ja'nca ñu'iguëna, yija re'otobi, guënamë re'otobi huesëni si'abi. Se'e ëñoñe beoye bajji'i. 12 Ja'nrebi, si'a bain junni huesësi'cuare ëñahuë yë'ë. Ta'yejeiye ba'icua, ta'yejeiye beocua, si'acuabi ba jëja guëna seihuë ja'anrute nëcäjëna, si'a uti pëbëanre anconi ëñohuë. Yequë uti pëbëre'ga, huajëreba huajëjën ba'icua mamiña toyasiru, ja'an pëbëre'ga anconi ëñohuë. Si'a uti pëbëanre anconi ëñoni, ba junni huesësi'cua yo'ojën ba'ise'ere ëñoni, yequëcuani ro bënni senjohuë. Yequëcuana bacua premio ro'ija'yete ro insihuë. 13 Ja'anrënbi, jai ziyana rëosi'cua, ja'an junni huesësi'cuabi jai ziyabi eta mëni nëcahuë. Ja'nrebi, yequëcua junni huesësi'cuabi yija sa'nahuëbi eta mëni nëcahuë. Si'acuabi eta mëni nëcäjëna, bacua yo'ojën ba'ise'ere ëñoni, bacua bënni senjoñe o bacua premio ro'iye huo'hueni insihuë. 14 Ja'nrebi, huati hua'i yija sa'nahuëte ba'icua, bainni ju'in güsesi'cua, ja'ancuabi ba toa zitarana senjoni tonsi'cua baë'ë. Ja'an yua bain gare junni huesëye ba'irën samu ba'irën, si'arën ai yo'ojën ba'iye ba'iji. 15 Ja'nrebi ba huajëreba huajëjën ba'icua mami toyasi pëbëna ëñato, si'a bain mami toyama'isi'cua ba'ijëna, bacuare yua toa zitarana senjoni tonsi'cua baë'ë.

El cielo nuevo y la tierra nueva

21 ¹Ja'nrebi, mame guenamë, mame yija ba'iguëna, ëñahuë yë'ë. Ru'ru ba'isi guenamë, ru'ru ba'isi yija yua carajese'e bajji'i. Jai ziaya'ga gare carajese'e bajji'i. ²Mame guenamë re'otona ëñato, Riusu huë'e jobo, si'si beoye ba'i jobo, Jerusalén ba'iyë'ru mame re'huasi jobobi guenamë re'otobi gaje raji'i. Riusubi ba huë'e jobore mame re'huaguë, huejaja'go bago ënjëni tëhuogo raigo, ja'ango re'oye re'huase'e'ru mame re'huani, maina raobi. ³Raoguëna, yë'ëbi achaguëna, Riusu jëja guëna seiuhuëbi ai jëja cani achobi:

—Yureca, Riusu ba'i jobo yua bain recoñoa naconi ba'iji. Bain naconi te'e ba'iguë, baguë bainrebare bacuare re'huani bajji. Ja'ansi'quëbi bacua naconi te'e ba'iguë, ⁴bacua sa'ntijën oni zëse'e beorure tënoni quë'ñeni saoji. Bacua ñaco zëse'ere tënoni si'aji. Gare se'e ju'liñe beoye ba'iyë bacua. Junni huesëse'ere se'e ota oiye beoye ba'iyë. Gare se'e ja'siye beoye ba'iyë, cani achobi.

⁵Cani achoguëna, Riusu yua baguë jëja guëna seiuhuëte ñu'iguëbi:

—Yureca, si'ayete mame re'huani jo'cayë yë'ë, cabi. Cani, ja'nrebi, se'e cabi:

—Ën coca yua te'e ruiñereba ba'i cocare sëani, utina toyani jo'cajë'ën. Bainbi achani si'a recoyo ro'tajën ba'ija'bë, cabi.

⁶Cani, ën cocare yë'ëni caguëna, ñaca toyani jo'cahuë yë'ë:

—Yua'ë. Yë'ë yua Ru'rureba ba'isi'quë ba'iguëbi gare carajeiye beoye ba'iguë'e yë'ë. Oco ëaye ba'icuabi yë'ëna raija'bë. Yë'ë oco eta gojebi eani, huajëreba huajë core caraye beoye bacuani ro uncuaza. ⁷Je'o bacuare ta'yejeiye senjosi'cuabi yë'ëna raija'bë. Je'o bacuabi ai jëja huaijënna, bacuabi quë'rë ta'yejeiye jëja recoyo bacua re'huani ba'iyë. Ja'ancuabi yë'ëna raija'bë. Yë'ë baye si'aye bacuani caraye beoye ro insiza. Insini, bacua Èjaguë Riusureba ba'ija'guë'ë yë'ë. Güina'ru, bacuabi yë'ë mamacuareba ba'ija'cua'ë. ⁸Yequëcuata'an, ro huaji yëjën gaticua, yë'ëni recoyo ro'tama'icua, ëmëcua, romicua sa'ñeña ro yahue bajën, ro a'ta yo'ocua, yaje uncucua, imagen te'ntoni nëcose'ere gugurini re'ancia, ro coquecua, ja'ancia si'acuabi yë'ëna raiye gare porema'liñë. Toa zitara ju'ju sën zë'inrana, ja'anruna senjoni toñe se'ga ba'iji bacuare. Ja'an yua bain gare junni huesëye samu ba'iyë ba'iji. Si'arën ai yo'ojën ba'iyë ba'iji, yë'ëni cabi Riusu.

La nueva Jerusalén

⁹Caguëna, ja'nrebi, anje sanhuë te'e ëntë sara samucua, rau ro'rohuëan jañuni tonsi'cua, bacua jubë ba'icua te'leguëbi yë'ëna rani coca cabi:

—Raijë'ën. Riusu Zin, bain gu'a jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'quë, baguë huejaja'go, baguë rënjore më'ëni ëñoza, cabi.

¹⁰ Cani, Riusu Espíritubi na'oni saguëna, ai ba'iyè ai ëmë cubë na'miñona yè'ère nëconi, Riusu huè'e jobo, Jerusalén casi jobo mame re'huase'ere yè'ëni ëñobi. Ja'an huè'e jobo yua mai Èjaguë huejaja'go'co. Riusubi guënamë re'otobi raoguëna, ba si'si beo jobobi gaje raiguëna, ëñahuë yè'ë. ¹¹ Riusu go'sijeiyè'ru ta'yejeiyè ai go'sijeiyè baji'i. Gatara'carè ai ro'ira'carè go'sijeiyè'ru què'rè ai go'sijeiyè baji'i. Jaspe gata go'siyè'ru, cristal go'siyè'ru què'rè ta'yejeiyè ai go'sijeiyè baji'i. ¹² Ja'an huè'e jobo bonëjeiñe yua ai ëmë gata tu'ahuë si'a sara samu anto sa'roña naconi baji'i. Riusu anje sanhuë si'a sara samucuabi ba anto sa'roñare nëcahuë. Israel bain jubëan si'a sara samubëan, bacua mamiña te'ntose'ebi yua ba anto sa'roñare sëji'i. ¹³ Ènsëguë eta rai ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i. Go'gohuë ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i. Sëribë ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i. Ènsëguë ruajai ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i. ¹⁴ Ba gata tu'ahuëte ëñato, yua ta'yejeiyè ze'en gatabëan si'a sara samubëan baji'i. Ba gatabëanre ëñato, Riusu Zin cuencueni raosi'cua si'a sara samucua bacua mamiña te'ntose'ebi sëji'i. Ja'nca gaje raiguëna, ëñahuë yè'ë.

¹⁵ Èñaguëna, ja'nrëbi, Riusu anje yè'ëni coca caguëbi yua cuencue tëcabë zoa curi tëcabëte babi. Ja'an tëcabëbi sani, si'a huè'e jobo, ba anto sa'roña, ba tu'ahuë, beoru cuencuejaji'i. ¹⁶ Cuencuejani ëñato, ba huè'e jobobi gajese'ga ca'ncoña te'e ba'i ca'ncoña babi. Ba jobo zoaye, ba jobo huaiñe, ba jobo ëmë ba'iyè, si'a ca'ncoña te'e baji'i. Ba cuencue tëcabëbi ba huè'e jobore cuencueni ëñato, dos mil doscientos kilómetro baji'i. Ba jobo zoaye, ba jobo huaiñe, ba jobo ëmë ba'iyè, si'a ca'ncoña te'e baji'i. ¹⁷ Ba tu'ahuëre'ga cuencueni, bain cuencueye masiyè'ru cuencueni ëñato, sesenta y cuatro metro baji'i.

¹⁸ Ba tu'ahuë yua jaspe gatabi re'huase'e baji'i. Ba'iguëna, si'a huè'e jobo yua zoa curi se'gabi re'huase'e baji'i. Vidrio guëna go'sijeiyè'ru ai go'sijeiyera baji'i. ¹⁹ Ba huè'e jobo tu'ahuë ze'en gatabëanre ëñato, si'a go'sijeji gatara'carè ai ro'ira'carëbi së'quese'e sëji'i. Ru'ru ba'i gatabëte jaspera'carëan së'quese'e sëji'i. Samu ba'ibëte zafirora'carëan së'quese'e sëji'i. Samute ba'ibëte ágatara'carëan së'quese'e sëji'i. Gajese'ga ba'ibëte esmeraldara'carëan së'quese'e sëji'i. ²⁰ Te'e ëntë sara ba'ibëte ónicera'carëan së'quese'e sëji'i. Te'e ëntë sara te'e ba'ibëte cornalinarara'carëan së'quese'e sëji'i. Te'e ëntë sara samu ba'ibëte crisólitorara'carëan së'quese'e sëji'i. Te'e ëntë sara samute ba'ibëte berilora'carëan së'quese'e sëji'i. Te'e ëntë sara gajese'ga ba'ibëte topaciora'carëan së'quese'e sëji'i. Si'a sara ba'ibëte crisoprasara'carëan së'quese'e sëji'i. Si'a sara te'e ba'ibëte jacintora'carëan së'quese'e sëji'i. Si'a sara samu ba'ibëte amatistara'carëan së'quese'e sëji'i. ²¹ Ba anto sa'roña si'a sara samuñare ëñato, perlabi re'huase'e baji'i. Ga anto sa'ro

yua te'e perlabëbi re'huase'e baji'i. Huë'e jobo jai ma'are ëñato, zoa curi se'gabi re'huase'e baji'i. Vidrio guëna go'sijeiyeru ai go'sijeiyera baji'i.

²²Ja'nrëbi, huë'e jobo uja huë'ere cu'eto, gare ëñamaë'ë yë'ë. Beobi. Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusu, baguë Mamaquë naconi, ja'ancua se'gani gugurini rëañe ba'iyë. ²³Ënsëguë, ñañaguë, ja'an miañebi ba huë'e jobona ti'anmaji'i. Riusu ta'yejeiye go'sijeiyebi miaguëna, ënsëguë, ñañaguë, ja'an miañe yëma'ë. ²⁴Riusu miañe, baguë Zin miañe, ja'ancuabi miañe ëñojënna, si'a re'oto bain jubëanbi ja'an miañebi ganiñe poreyë. Bain ta'yejeiye ëjacua yijare ba'icuabi ba mia re'otona ti'anni, bacua baye, bacua re'lo premiote, ja'anre uanni jo'cayë. ²⁵Ba anto sa'roñate cato, gare ta'piye beoye baji'i. Nami gare beoguëna, si'a umuguse ancose'e se'ga ba'iji. ²⁶Si'a re'oto bain jubëan, bacua re'lo premiote ba huë'e jobona ti'anni uanni jo'cayë. Ai re'oye ëñajën ti'añë. ²⁷Yequëcuata'an, si'si recoñoa bacua, gu'a jucha ai yo'oni jëhuacua, ro coquejën ba'icua, ja'ancuabi baruna gare ti'añe porema'iñë. Huajëreba huajëjën ba'ija'cua, bacua mamiña Riusu Zin huajë uti pëbëna toyase'e ba'itoca, ja'ancua se'gabi ba huë'e jobona ti'añe poreyë.

22 ¹Ja'nrëbi, anjebi ba huë'e jobo ziyate yë'ëni ëñobi. Ja'añana uncuto, huajëreba huajëjën, gare ju'iñe beoye ba'iyë mai. Cristal gata go'sijeiyeru ai go'sijeiya baji'i. Riusu jëja guëna seihuë, baguë Zin jëja guëna seihuë, ja'anruanbi etani, ²ba huë'e jobo jai ma'a joborebabi saji'i. Ja'nca saiguëna, ba ziaya samu ca'ncoña t'ëntëbañare ëñato, bain huajë sunquiñëbi baji'i. Ba'iguëna, ba uncue yua si'a ñañaguëan ya'jiguë, yua si'a sara samu uncue tin uncue quënjji'i. Ba sunqui ja'obi tëani, si'a re'oto bain jubëan, bacua raure huachoye baji'i. ³Gu'aye yo'oye yua barute ëñoñe beoye baji'i. Riusu, baguë Zin, bacua jëja guëna seihuëanbi ba'iguëna, Riusu yo'o concuabi baguëni bojojën, baguëni gugurini rëanjën ba'iyë. ⁴Riusuni ëñajën ba'ijënna, baguë mamire bacua t'ëribëna sé'quese'e ba'iji. ⁵Gare se'e na'iñe beoye ba'iguëna, ñami beoji barute. Majahuë zëoñe, ënsëguë miañe, ja'anre gare se'e yëma'iñë. Mai Ëjaguë Riusubi baguë go'sijeiyebi maire miaguëna, baguë naconi carajeiye beoye ta'yejeiye ëjacua te'e guansejën, si'arën ba'iyë mai.

La venida de Jesucristo está cerca

⁶Ja'nrëbi, Riusu anjebi yë'ëni coca cabi:

—Ën coca yua te'e ruiñereba ba'i cocare sëani, bainbi achani si'a recoyo ro'tajën ba'ija'bë. Mai Ëjaguë Riusubi baguë bain cuencueni raosi'cuani baguë cocarebare ro'ta güeseguëbi, Yua yurerën ba'ija'yete yë'ë bain concuani ëñoza caguë, baguë anjere bacuana raobi, cabi.

⁷—iYureca, yë'ë ëñojairënbi yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji! caji Riusu.

Riusu cocareba, ën pëbëna toyani jo'case'ere achani si'a recoyo te'e ruiñe ro'tajën ba'icuabi ai bojojën ba'iyë.

⁸Yè'ë, Juan hue'eguëbi Riusu ëñose'e si'aye achani si'aye ëñani, yua ën pëbëna toyani jo'cahuë. Riusu anjebi si'aye yè'ëni ëñoguëna, ba anje guëon na'mina gugurini rëanhuë. ⁹Gugurini rëanguëna, anjebi yè'ëni cabi:

—Yè'ëni gugurini rëanma'ijë'ën. Mè'è'ru Riusu yo'o conguë'ga ba'iyë. Mè'è, Riusu cocareba quëani achocua, ën coca toyani jo'case'ere achani te'e ruinë yo'ocua, mësacua si'acua'ru te'e ba'iyë yè'ë. Riusu se'gani gugurini rëanjë'ën, cabi.

¹⁰Cani, ja'nrebi, se'e yè'ëni cabi:

—Ën pëbëna toyase'ere yahue coca ba'iyë'ru re'huaye beoye ba'ijë'ën. Si'a re'oto bainni quëani ahojën ba'ijë'ën. Ba toyase'ë'ru ba'ija'ye yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji. ¹¹Ja'nca ba'iguëna, gu'a jucha yo'ocua yua quë'rë se'e gu'aye yo'oni jëhuaja'bë. Si'si recoyo ba'icua yua quë'rë se'e si'si recoyo ba'icua ruinja'bë. Re'oye yo'ocuaca quë'rë se'e re'ojeijën ba'ija'bë. Riusu bain si'si beoye ba'icua yua gare si'si beoye ba'ija'bë.

¹²—Yureca, yè'ë ëñojairënbï yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji, caji Riusu. Si'a bain yo'ojën ba'ise'ere ëñani, yè'ë bënni senjoñe, bacua premiote ja'anre ro'taguë, bacuana huo'hueguë raiyë yè'ë, caji. ¹³Yè'ë yua ru'rureba ba'isirën ba'iguëbi carajeiye beoye ba'iyë. Ru'rureba ba'isirënbï si'arën ba'iguë'ë yè'ë, caji Riusu, anjebi yè'ëni cabi.

¹⁴Si'a bain si'si beo recoyo bacua ruinsi'cua yua caña zoasi'cua'ru ba'icua'bi ai bojojën ba'iyë. Ja'ancua se'gabi ba huajë sunquinëna tëani uncueni huajëreba huajëjën ba'ija'cua'ë. Ba jai huë'e jobona ti'anjën, ba anto sa'roñabi cacaye poreja'cua'ë. ¹⁵Huë'e jobo ca'ncona ëñato, gu'a bain ba'ija'cua'ë. Yaje uncucua, ëmëcua romicua sa'ñeña yahue bajën ro a'ta yo'ocua, bainre huani senjocua, imagen te'ntoni nëcose'ena gugurini rëancua, ro coqueye yo'oye yëcua, ja'an si'acuabi huë'e jobo ca'ncore ba'ijën, ba huë'e jobona cacaye porema'ija'cua'ë.

¹⁶—Yè'ë, Jesús hue'eguëbi yè'ë cocarebare yè'ë bainreba ba'i jubëanna quëani ahojaijë'ën caguë, yè'ë anje quëacaiguë naconi mësacuana saoyë yè'ë. Ira taita ba'isi'quë David'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguëbi ba'iyë yè'ë. Ba ma'choco zijeirën miañe'ru quë'rë ta'yejeiye ñatani saoye'ru miaguë ba'iguë'ë yè'ë, cabi Jesucristo.

¹⁷Riusu Espiritu, baguë Zinni huejaja'go, bacuabi:

—Mësacua rajjë'ën, cayë. Ën cocarebare achacuabi:

—Mësacua rajjë'ën, caji'bë.

Oco ëaye ba'icua'bi rani, bacuabi yëtoca, ba bain huajë ocore ro conï uncuni huajëreba huajëjën ba'ija'bë.

¹⁸Mësacuabi Riusu cocareba ën pëbëna toyani jo'case'ere achajëna, mësacuani ganreba yihuoguë quëayë yè'ë: Yequë cocare ën pëbëna toyatoca, Riusubi baguë rau tonja'ñe, ën pëbëna toyani jo'case'e, ja'anre

mësacuani tonni jo'caji. ¹⁹Mësacuabi ën coca toyani jo'case'e te'e coca se'ga tënnoni senjotoca, Riusubi baguë jai huë'e jobona cacaye, ba bain huajë sunqui uncuere tëaye, ën pëbëna toyani jo'case'e'ru ba'iye, ja'an yo'oye mësacuani gare ënseji.

²⁰Si'a bain ën cocare te'e ruiñe quëani achocua, ja'ancuabi:

—Jesusbi yurera ëñoguë ti'anji, cayë.

Ja'nca raë'ë. ¡Yurera rajë'ën, Ëjaguë Jesús!

²¹Mai Ëjaguë Jesusbi baguë bainreba si'acua mësacuani conni cuirareba cuiraja'guë, cayë. Ja'nca raë'ë. Amén.